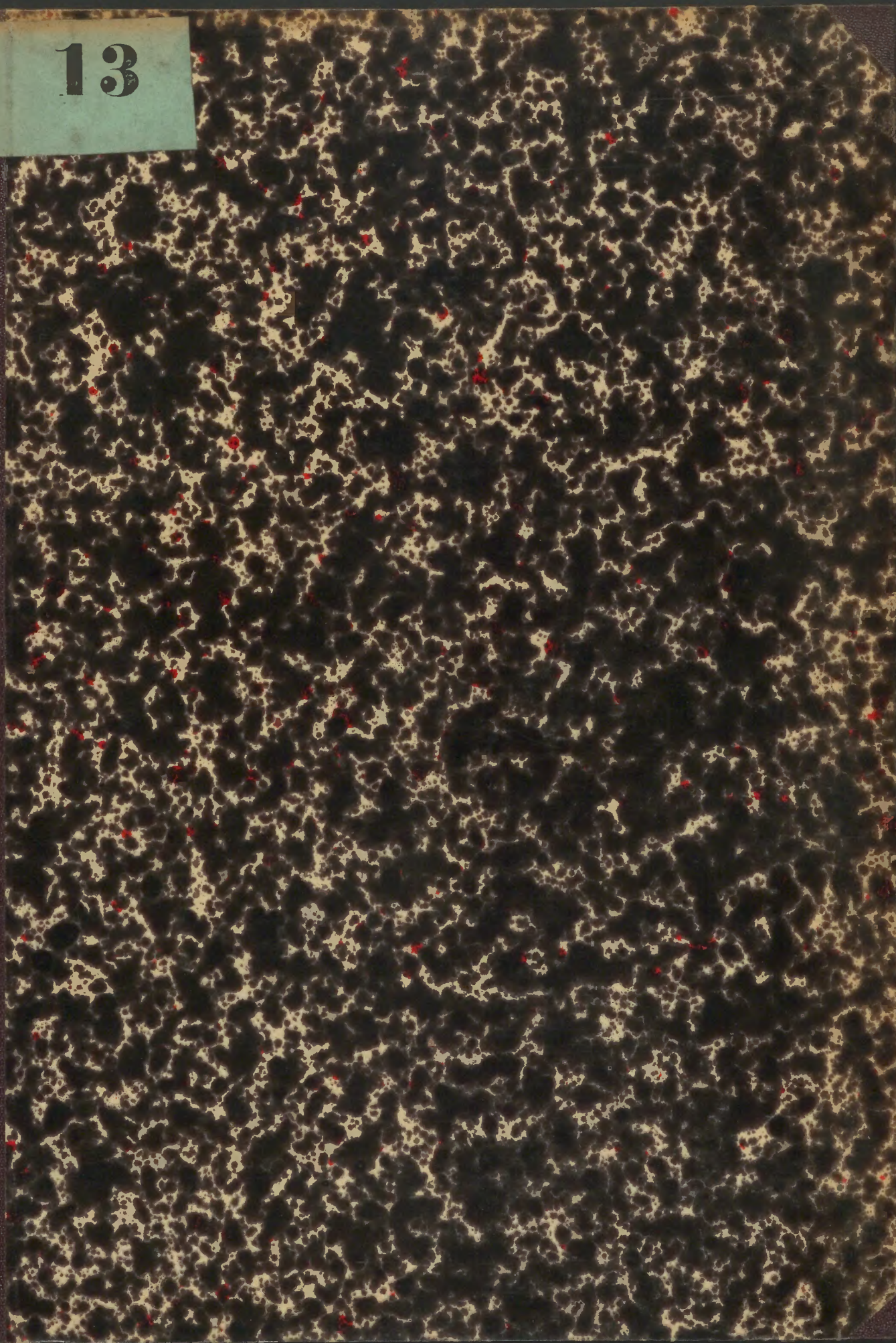
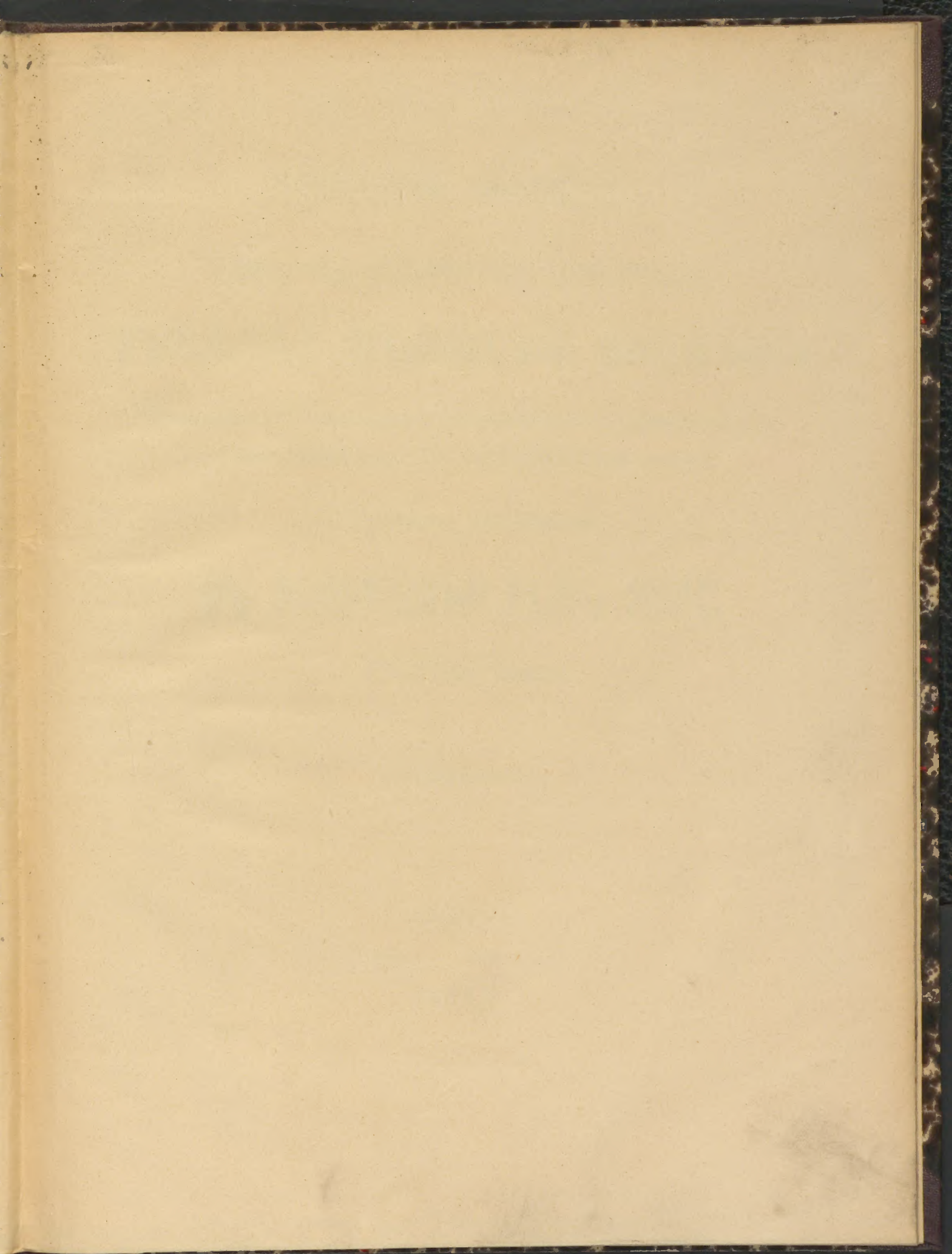

13

W, 13.

ՐԷՍԻԻԼԱՆԻ ՔԻՒՐՍԻՆԻՆ

ՆԱԶԱՐ ՎԷ ԻԼՀԱԳԸՆՏԱ ՊՈՒԼՈՒՆԱՆ

ՔԵՄԱՑՑԷԻ ՔԱԹՈՒԻՔ ՃԻՀԱՆԸՆ

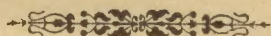
ՄԻԻՀԹԷՐԷՄ ՊԻՐԱՏԵՐԼԷՐԻՄԻՋ ՊԱՏՐԻԱՐԲԼԱՐՍ. ՆԱԽԱԳԱՀԼԱՐՍ.

ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԼԱՐՍ. ՎԷ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԼԱՐՍ. ԽԻԹԱՊ

ԹԱՀՐԻՐԱԹԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

ՕՆ ԻԻՉԻՆՃԻԻ ԼԷՈՆ ԲԱԲԱ

ԹԱՐԱԳԸՆՏԱՆ

ԱՍԻԹԱՆԷ

ՄԱԹՊԱԱԻ Ց. ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

1884

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.

ԳՆԱՅՁՅԷԻ ԳԱԹՕԼԻԿ ԶԻՀԱՆՔՆ ՐԵՍԻԻԼԱՆԻ ԳԻՒՐՍԻՆԻՆ, ՆԱԶԱՐ ՎԷ ԻԼՀԱԳԼՂՂՆՏԱ
ՊՈՒԼՈՒՆԱՆ ՄԻՐՀԹԵՐԷՄ ՊԻՐԱՑԵՐԼԵՐԻՄԻՋ ՊԱՏՐԻԱՐԿԼԱՐԱ ՆԱԽԱԳԱՀԼԱՐԱ
ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍԼԱՐԱ ՎԷ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԼԱՐԱ ՍԷԼԱՄ ՎԷ ԹԵՊԵՐՐԻԻԳԵԱԹԸ
ՐԵՍԻԻԼԱՆԷ

ԾՆ ԻԻԶԻԿՆՃԻԻ ԼԷԻՈՆ ԲՆԲԱ

ԾԻՆՏԵՐԷՄ պիւրատէրէր ,

Ինսան ճինսի , վարլըղա իւրաճընը , վէ ֆէվգէլթապիյէ փիչքէշէրի Պօրճու օլ-
տուղու Ալլահտան , չէթանըն գըզգանճըլը իլէ , սէֆիլճէ ալրըլտրագ , իքի տիւշմէն
օրաուսունա թագսիմ օլմայրլա , պիր պէօլիւյիւ սահիհիլք վէ ֆագիլէթ աղուրունտա
վէ տիկէր պէօլիւյիւ ֆագիլէթ վէ սահիհիլք մուղայիր օլան չէյլէր իչին ճէնքլէշմէք
սէն աւլա կէրի տուրմագլար :

Պիրինճի , Ալլահըն տիւնեա իւզէրինտէ օլան փատիշահլըղը , եանի Յիսուս ֆրիս-
տուսուն սահիհ քիլիսէսի տիր քի , պունուն աղալարը՝ տէրունի տիւտէն , վէ սէլամէթ-
լէրինի պաշա չրգարաճագ սուրէթտէ օնա միւթասլիլի օլմագ իսթէտիքլէրի հալտէ ,
պէհէմահալ Ալլահա վէ անըն վահիտ էվլատընա ճան ու կէօնիւտէն խրզմէթ էթմէլի
տիրլէր , իքինճիսի չէյլթանըն փատիշահլըղը ալր քի , Րէյիսլէրինին , վէ իլք աթալա-
րըմըղըն մէնհուս իպրէթլէրինին սրգասընա կիտէրէք , Ալլահըն թէնպիհինէ գարչը սէր-
քէշլիք էտէնլէրին , վէ պաղըսը Ալլահտան կէրի տուրմագ իչին , պաղըսը տօղրուտան
տօղրույա Ալլահա գաչը հարէքէթ էթմէք իչին հէր տիւրլիւ ճահալ գուլլանալարըն
քեաֆէսի օնուն հիւքիւմէթի ալթընտա , վէ օնուն եէտիլտէ տիրլէր :

Սուրք Սգոստինտ ալու իքի փատիշահլըղլարը , կէրէք իտտրէ օլտուգլարը նօմու-
լար , վէ կէրէք արգասընա տիւշտիւքլէրի մագսէտ ճիհէթլէրիլէն եէքտիկէրինէ խասիմ
իքի չէհիր նաղորըլլա կէօրմիւշ , պէքսալլէթի աղիմէ իլէ րէսմ էթմիւշ , վէ հէր իքի-
սինին աասա իթթիսաղ էթտիքլէրի մէպտէյի , հիւնէլլի վէ մուսթասար չու սէօլլէր
իլէ մէյտանա գօմուշ տուր , իքի մուհապէթ իքի չէհիր հասըլա կէթիրմիւշ տիրլէր .
թիւրապի չէհիր , Ալլահը խօրլամայա գատար եէթիչէն նէֆա մուհապէթիտէն վէ սէմա-
վի չէհիր քէնտինի խօրլամայա գատար եէթիչէն Ալլահ մուհապէթտէն նէչէթ էտէր տէ-
միւշ տիր : (Յղգս. քաղաքին Ասաուծոյ գիրք ԺԴ. գլ. 28) , — Կէչէն տէհրլէրին թէ-
սէլտիւլիւտէ պու իքի չէհիրլէր , հէր նէ գատար տաիմա պիր գարարտա հըզ վէ

յիտտէթ իլէ տէյիլ իսէ տէ , հէր տիւրլիւ վէսայիթի , վէ հէր ճինս էսլահէյի իսթիւ մալ էտէրէք , պիրիպիրլէրինէ դարչը ճէնքլէշմէքտէն վազ կէլմէմիշ տիրլէր :

Ասիրիմիզտէ իսէ քէմլիյին միւշմիլիդլէրի հէման հէր մահալտէ ինթիշաք պուլ-մուշ , վէ սուրէթի գալիյէտէ թանգիմ օլունմուշ պիր չիրքէթին , եանի քրահան չիրքէթինին մուավէնէթիլէ վէ թէշվիդի պլթընտա , նամահտուտ պիր իթթիֆագըլա միւթթէֆիգ կէօրինիւրլէր : Ֆիլ վազը պուլնլար արթըգ նիյէթլէրինի կիզլէմէյէ զահմէթ չէքմէյէրէք , Ալլահըն ազամէթի ճէլիլէսինէ գարչը քիւթախլըզ խուսուսուն . տա պիրպիրլէրիլէ ըգապէթ էտէրլէր : Էյէր գապիլ օլտա , քրիստիյան միլլէթ-լէրինի , գուրթարընը Յիսուս Քրիստոսուն սայէսինտէ էաինտի.րլէրի քէրէմլէրտէն քիւլ-լիւյէն սօյմայա գատար եէթիշմէք իչին , ալանէն վէ աչըգտան աչըղա քիլիսէի չէրիֆին խարապընա թէշէպպիւս էտէրլէր :

Իշպու սուի հալլէրէ նաղարէն ահու անին իլէ վէ ըրգգաթի գալպ իլէ չօգ տէֆա . « Եա՛րապպի , իշթէ իշթէ տիւշմէնլէրիմիզ ազիմ պիր վէլվէլէ չըգարմագտա տըրլար : Սանա ատու օլանլար պաշ գալտըրմըշ , սէնին ճէմաաթընա գարչը քէմլիյիէ տօլու պիր ֆէսստ թէրթիպ էթմիշ տիրլէր , սէնին ազիզլէրին մահվընա գաթի գարար վէրմիշ տիր-լէր : Պէլի , կէյին օնլարը միլլէթլէր մապէ յինտէ տէֆ էտէլիմ տէմիշ տիրլէր » (Սաղ- ձք . 2—4) տէյէրէք Հազ թալայէ տօղրու ֆիրեատ էտէճէյիմիզ կէլիր :

Էլ ճիւմէ պէօյլէ պէճիտ պիր մուխաթարատա , վէ քրիսթիյանլըզ ալէյհինտէ պէօյ-լէ զալիմ վէ մուաննիտ պիր հիւճիւմ գարչըսընտա , թէշլիքէյի պէյան էթմէք , տիւշ-մանլէրի խապէր վէրմէք էվվէլ էմրտէ էօհտէֆիգէ իհալէ օլունմուշ օլան ճան-լարըն էպէտի զալըղընը մէն իթմէք իչին , վէ սանիէն տէր իւհտէ էթմիշ օլտուղու-մուզ Յիսուս Քրիստոսուն փառիշահլըղընը , եալընըզ գաիմ գալմասընը վէ թէմամիյէ-թինի տէյիլ , իլլա պիւթիւն տիւնեատա միւճէտտէտէն թէրագգի , վէ եէնի ֆիւթա . հաթ էթմէսինի տախի մուաֆաղա էթմէք իչին , խասիմլէրին թէրթիպ վէ հիւնէր-լէրինէ միւմքին օլան մուգավէմէթ իլէ գարչը գօմագ վաճիպէի զիմէթիմիզ տիր :

Քրիսթիյան ճէմաաթըն «էլամէթի իչին օյանըզ թէգայիւտլէրիլէ , սէլէֆ-լէրիմիզ , պու պաչը տիւշմէնին պիր կիզլի ֆէսստ գարանլըղընը պըրագըպ ալի աշիքեար հիւճիւմէ գալըզըտըղը անտէ , տէրագէպ թանըմըշ տըրլար , վէ օնուն նէ Խտի-կինի , վէ մագսէտի նէ օլտուղունու պիլէրէք , վէ իլէրիսինի էյիճէ քէշֆ էտէրէք , հիւ-քիւմտարլարա վէ ճէմաաթա թէշլիքէյի խապէր վէրմիշ , վէ օնլարը զաֆլէթէ կէթիւ-մէմէք իչին թէրթիպ օլունան տուղալարտան վէ հիլլէլէրտէն սագընմալարընը իսթար էթմիշ տիրլէր :

Պու թէշլիքէյի իլք խապէր վէրէն , օնիքինճի կղէմէս փափա օլտու 1738 սէնէ-սինտէ իլան էթտիյի կոնդակ իլէ (ին էմինէնթի 1738 Ս.պրիլ 24) , Միւշարիլէյ-հին մէղքիւր կոնդակընը , օնտէօրտիւնճիւ Պէնէտիքթօս փափա թէճտիտ վէ թաստիգ էյլէմիշ տիր : (Փրօվիտաս . 1751 Մայիս 18) : Եէտինճի Պիոս փափա , պու իքի փափալարըն իզինտէն եիւրիւմիւշ տիւր . (Էքլէզիամ ա իէզու Քրիսթօ , 1821 Սեպտեմ-բեր 13) վէ օնիքինճի 1էօն փափա (Բուս կրէւիւր , 1825 , Մարտ 13) գանուննամէ-սինտէ , սէլէֆի փափալարըն պու մատտէ իւզլէրինէ օլան իլամ վէ սիճիլլէրինին ճիւմ-լէսինի գատիմի օլարագ թաստիգ վէ թէէքիտ էթմիշ տիր : Սէքիզինճի Պիոս . (Բրատի-թի , թահրիրաթը ումումիյէսիսինտէ , 1821 Մայիս 21) : Օնալթընըզ գրիգոր փափա .

(Միրարի թահրիրաթը ումումիյէսինտէ , 1832 Աղօսթօս 15) : վէ տօգուզունճու Պիոս փափա պիտտէֆաւթ (Մուլթիփիյէս ինթէր , նութգունտա 1865 Սեպտեմբեր 25 : Գուհի Փլուրիպուս թահրիրաթը ումումիյէսինտէ , 1846 Նոյեմբեր 9 վէ սաիրէտէ) պու եօլտա սէօյլէմիշ տիրլէր :

Մասօն ֆըրգասընըն ասըլ մագտէսի վէ բուհի , մուամէլէլէրիյէ , մէպտէլէրինին թանըմասըյա , գանուլարընըն , թէշրիֆաթլարընըն , վէ թէֆսիրլէրինին մէյտա- նա գօնուլմասըյա , վէ պաղէն տախի շիրքէթէ գապուլ օլունանլարըն շա- հատէթիյէ , այան աշիրքեար զահրէ չըգժըլ տըր : Պու վուգուսթլարա գարչը րէսիւ- չանի քիւրսինին , ֆրամասօն ֆըրգասընը ճինայէթէ միւթաալիգ , վէ եալընըզ քրիս- թիյանլըզըն տէյիլ , իլլա միւշարէքէթի մէտէնիյէնին տախի մէնֆաաթընա մուգիրր պիր շիրքէթ կիպի , ալանէն իլան էթմէսի թապիի իտի , իմտի քիլիսէնին միւթէհիմլէրի շարփմագ ատէթի օլան էն ալըր զաղէպլէրինի պունլարա գարչը տախի ֆըրլաթտը , վէ մէգքիւր ֆըրգայա տախիլ օլմայը գաթիէն եասաղ էթտի :

Մէգքիւր ֆըրգա ողալարը պու թէտպիրտէն հիտտէթլէնիպ , վէ եաքի էհէմիյ- էթ վէրմէմէքլէ , եատա միւթթէրիյաթլա պու հիւքիւմտէն գուրթուլմագ , եա- խօտ գուվլէթինի էքսիլթմէք խիւլեասըյա , փափալարըն հազընտա , հահագ սիճիլլէր վէրիյօրլար տէյի , պաղը տա վէրտիքլէրի զաղէպլէրտէ էօլլիսիւնիւ կէշիյօրլար տէյի շիրքեայէթ էթտիլէր : վէ իշթէ պէօյլէճէ հիւքիւմէթի միւհիմսիմէմէյէ եախօտ ընիքինճի կղեմէս , ընտէօրտիւնճիւ Պէնէտիքթօս , ետինճի Պիոս , վէ տօգու- զունճու Պիոս փափալարտան սատր օլան դանուսնամէլէրին գուվլէթինի էքսիլթմէյէ չալըշտըլար :

Էլ ճիւմլէ մէգքիւր ֆըրգասըն իշինտէ տախի պաղը աղալար էքսիք օլմասը քի , գաթօրիքլիյին թալիմաթը վէ գալթաթի մուգթէզասընճա , բօմա փափալարընըն եափ- տըղը շէյ փէք եօլլու տուր տէյի խահնախահ թագրիւր էթմիշ տիրլէր : Պու թագրիւրէ պաղը հիւքիւմտարլարըն , եախօտ մէմուրիյնի տէվլէթին աչըգ աչըղա մու- վաֆըգէթլէրի տախի իլավէ օլունմալը տըր քի , ֆարմասօն շիրքէթինի եա րէսիւլանի քիւրսիյէ խապէր վէրմէք , եախօտ մուգիրր պիր շէյ մագամընտա մէգքիւր շիրքէթէ գարչը հօմօլար վաղ էտէրէք , պիղգաթ քէնտիլէր ընու զաղէպլէ շարփմագ էֆքեար- րընտա պուլունմուշ տուրլար : Նիճէ քի ֆիլէմէնքտէ , Աւսթրիատա , Շըվէտտէ , Իսփա- նիատա , Պավլէրատա , Սալօյատա , վէ իթալեանըն ախէր մահալլէրինտէ վուգու պուլ- մուշ տուր :

Սէլէֆլէրիմիզին նէ գատար ազլանէ տալրանմըլ օլտուգլարընը վուգուսթլարըն թաստիգ էթմէսի զայէթլէ տիգգաթա շայան տըր : Հալ պու քի անլէրին քէշֆիյաթը վէ փէտէրանի թէգայիլտլէրի , աղղու օլունան մուվաֆֆագիյէթէ հէր մահալտէ վէ հէր զէմանտէ նաիլ օլմասըլար : Պույուսա եա քի պու մուղիրր ֆըրգայա տախիլ օլան քիշիլլէրին միւրաիլիքլէրինէ վէ ֆիթնէլիքլէրինէ , եա տա տիգգաթլըճա թէյագղուղ իւզէրէ պուլունմալարը տօղրուտան տօղրույա էլզէմ օլան քիմնէլէրին թէտպիրսիլ խա- ֆիֆիլիքլէրինէ ողվ օլունմալը տըր : վէ պիր պուշուգ տէհր միւտտէթլնտէ ֆարմասօն- ւուղուն ագըլտան խարըճ ուլրէթտէ իլէրիլէմէսի պունտան նէշէթ էթտի : Բիւսթախ- ւըղ իլէ պիրլիքտէ , հիլլէքեարլըղը տա իսթիմալ էտէրէք , մէրաթիպի միւշարէքէթին հէր տէրէճէսինէ կիրիշմէյիլ : ախլէլի միւթախիւրէ մէյանինտէ , էօյլէ պիր գուտրէթ

քէսպ էթմէյէ պաշլատը քի, հէման հիւքիւմէթի միւթագիլէյէ մոււտիլ օլտու, իշ-
պու սիւրաթլը վէ տէհէթլի թէվէսսիւտէն, քիլիսէ իչին, փատիշահլարն հիւքիւմէ-
թի իչին, վէ ումուսին սէլամէթի իչին հէր հալտէ սէլէֆլէրիմիլին խալը վաղըթտան
պէրիւ քէշֆի էթտիգլէրի մազար, աթլար զուհուր էթմիշ տիրէր, Հաթթա
օքէթթէյէ եթթիլիլիշ տիր քի, իլէրիսի իչին վազաա քիլիսէ հագգընտա տէյիլ
խաէ տէ, (չուհքի օնուն դավի թէմէլլէրինի ինսանլարն ճահտը գանդատամազ), ան-
ճագ տէվլէթլէրին դուճագընտա զիյատէ դուարէթ քէսպ էթմիշ օլտն ֆարմասունլուգ
ֆըրգասընըն, ետխօտ օնուն մուսվինի վէ տվէնէսի օլտն ախէր օնա պէնգէր շիրքէթլէ-
թին եիւզիւնտէն, տէվլէթլէրին էմնիլէթի հագգընտա զիյատէսիլլէ գօրդուլաճագ սէ-
պէսպ վար տըր:

Իմտի պու սէպէպլէրէ պինսէն, քիլիսէնին տիւմէնին հէնուզ էլիմիգէ ալուր-
դըմը անտէ, պէօյլէ պիր աղիմ պէլայէ գարըն գօմագըլըմը, վէ ըհսիւ-
լանի հիւքիւմէթիմիգի օնա գարըն դըյամ էթմէքիլիմիգ էլլէմ օլտուդու-
նու այան՝ աշիքետը հիօս էթմիշիգ տիր, — Հաթթա հիշ պիր ֆըրնաթը գա-
շրմայարագ, Մասօն ֆըրգասընըն զիյատէ գուվլէթլի զանն օլտնան պաշլը-
ճա թալիմաթլարը հագգընտա պահս էթմիշիգ Պէօյլէնէ գարագ ֆօթլէնէ հաճէրն համ
թահրիւթը ումուսիլէմիլտէ (կոնգակըմըդա) Սօսիալիսթլէրին վէ իշթիրաքիյուն-
լարն (քօմիւնիսթ) տճէլ աճայիպ ուսիլլէրինէ գարըն ճէնքլէշմէյէ ճահթ էթմիշիգ,
Լէքսոն համ տիկէր կոնգակըմըդա սիֆթահը վէ փոխարը թէ էվլիւճ օլտն միւշա-
րէքէթի պէյթիլլէնին սահիհ վէ մուհագգագ մալումաթլարն զահիթէ չըգարմայա վէ մու-
հագգընտա էթմէյէ չալըշիլըրը, Տէս-Բոլոն համ կոնգակըմըդա, քրիսթիանա իլիմին
մէպտէլլէրինէ կէօրէ հիւքիւմէթի սիյասիլլէնին առ ու աստօրն պ լոթիմիշ, վէ թա-
պիսթ նիզամըյլա, հաքէզա էհալինին վէ հիւքիւմաթլարն սէլամէթիլլէ թա-
աճհիւպիւ իմթիզաճընը կէօթթէրմիշիգ:

Պու կիւն տախի սէլէֆլէրիմիլլէն իպրէթինէ կէօրէ, Մասօն շիրքէթինին քէմիթ
հագգընտա հայիլ օլտուդու գուվլէթլի զիյատէ աշիքետը էթմէք, վէ պու մուսիպէթ-
լի աֆէթին էօնիւնիւ քէսմէք իչին, տիգգաթլըմըն տօղրուտան տօղրույա մէգքիւր շիր-
քէթին վէ ումուսին թալիմաթլարն, թէսապլուրլարն, հիսսիյաթլարն, վէ
ամէլիլլաթը մանգուլլէրինին իւզէրինէ չէվիլլէ յէ գարար վրիշիլ:

Տիւնեա իւզէրինտէ միւթէատտիտ ֆըրգալար վար տըր քի, իսիմ, շէրիլ, վէ
պաշլանիլը ճիհէթլէրիլլէ պիրիպիրլէրինտէն ֆէրգիլի իսէլէր տէ, պաշլընա նէթիճէ վէ
մէպտէ ճիհէթլէրիլլէ եէքսիկէրինէ պէնգէր վէ միւթթիֆիգ տիրէր, Պիլֆիլ սաիր-
լէրին մէրքէլ նօթթասը մէտապէսինտէ օլուպ, օնտան նշէթ էթմիշ, վէ օնտա նիհայէթ
պուլմագտա օլտուգլարը ֆարմասունլուգուն այնի տիրէր, վէ շիմտիքի հալտէ հէր նէ
գատար կիլլի գալմագտան խօշանմազ կիպի եիւզ թուլթմագտա, հէր նէ գատար ս-
շիքետը վէ ալէմին կէօղիւ էօնիւնտէ տէրնէքէր էթմէքտէ իսէլէր տէ, պու ճիւմլէ թէ-
մէլի եօզլանըլընը հալտէ, կիլլի շիրքէթլէր ֆամիլէտսընա միւթաալիլ օլտուգլարը
վէ օնլարն թալլու հարէքէթլէրինի թուլթուգլարը կէօրիւնիլը, Հագգընթ օնլարն
մուպէյնինտէ էօյլէ էսրալար վար տըր քի, գանունի տատիլլէրի, եալընը իարըն-
տան օլտն քիլիլլէրէ տէյիլ, իլլա շիրքէթէ տախիլ օլմուշլարն չօղունա տախի իֆշա
էթմէյի ետսալ էտէր, Պու գապիլտէն տիրէր տէրունի վէ եիւքսէք մէճիլլէր, պաշլ

րէյիսէրին իսիմէրի , պազը կիզլի վէ տախիլի տէրնէքլէր , հաքէզա վէրիլէն սիճիլէր , իճրայա մէմուր օլանլար . վէ օ սըրատա թուլթուլաճագ թարիգլէր , վէ թէրթիպլէր , Պու էսրար դանունընա աճայիպ պիր թարզտա եարտըմ էտէրլէր , շէրիքլէր մապէյ- նինտէ պուլունան հուգուգ , խըզմէթ , մէմուրիյէթ թագսիմի , սըրալարը , վէ տէ- րէճէլէրի ագլաճէ թանգիւմ էտէն սիլսիլէի մէրաթէպէճէ ֆէրգ , վէ սըգը թալիմ քի , ճիւմլէսի տէ պունա թապի տիրլէր : Չօղու վագըթտա շիրքէթէ տախիլ օլ- մայա թալիպ օլանլար . շէրիքլէրին իսմինի , ալամէթի ֆարիգէլէրի . վէ շիրքէթին թա- լիմաթլարընը հիչ պիր զէմանտէ վէ հիչ պիր թարզըլա պէյան էթմէմիյէ սէօզ վէր- մէյէ , հաթթա րէսմէն եէմին էթմէյէ տէ մէճպուր տուրլար : իյթէ պէօյլէճէ ֆարմա- սօնլար սախթէ կէօսթէրիչ ալթընտա , վէ միւրալիլի հարաքէթլէրինէ գալի պիր դա- նուն իթթիսազ էտէլէք , վագթըլա Մանիքեյիլէին դուլանաղգլարը կիպի , քէնտի- լէրի կիզլէմէյէ , վէ հէմթէօհմէթլէրինտէն պաչգա շահիա էտինմէմէյէ , հիչ պիր ճահար էսիրկէմէզլէր :

Օնլարըն էն ագիմ մէնֆաաթը՝ նէ օլտուգլարընը կէօսթէրմէմէք օլտուղու էճիւտէն , քէնտիլէրի իւրում նէչը էթմէք իչին պիրլէշմիչ , էտէպիյաթ տօսթու , եախօտ ֆէյլէ- սօֆ քիչիլէր կիպի թասլարլար : վէ եալընըզ մէտէնիյէթին թէրագգիսինէ զայլէթ քէշ- լիքլէրինտէն , վէ սէֆիլ ճէմաաթա մուհապէթլէրինտէն պաչգա սէօհպէթ էթ- մէզլէր : Սէօզլէրինէ պաղըլըրտա , միւսթագիլ մագսէտ վէ նէթիճէլէրի , էքսէրիյէ- թին հայինի իսլահ էթմէք , վէ միւշարէքէթի պէլէտիյէնին մէնֆաաթլարընա չօգ քիմ- սէլէրի իլհագ էթմէքտէն իպարէթ տիր : Լաքին պու նիյէթլէրի խալիսանէ տիր տէյի ֆարզ օլունաա պիլէ , մուրասպարի եալընըզ պու տէյիլ տիր : վագաա տա շիրքէթէ տա- խիլ օլանլար , պաչլարըն էմիլէրինէ քէօր քէօրիւնէ իթաաթ էթմէյէ , էն քիւչիւք պիր թէպլիլաթա , էն խաֆիֆ պիր իշարէթէ վէրիլէն էմիլէրի իճրա էթմէյէ տախիմ հաղըր պուլունմայա , վէ մուղայիլի հալտէ , զայլէթ շէտիտ մուամէլէլէրէ , հաթթա էօլիմ ճէզասընր պիլէ գապուլ էթմէյէ փէշինէն սէօզ վէրմէլի տիրլէր : Հագըդէթ տէ իչլէ- րինտէ կէրէք կիզլի թալիմ վէ թէրթիպինի տիշարը վէրմիչ , կէրէք պաչլարըն էմիլէ- րինէ գարշըր կէլմիչ օլտուղու թէպէյիլին էտէլէրին էօլիմ ճէզարընա հիւքմ օլուն- տուգլարըր հատարաթաէն տէյիլ տիր : Պույուտա էօյլէ պիր քիւսթախիլը , էօյլէ պիր մէհարէթ իլէ իճրա օլունուր քի : չօղու տէֆա էօլիմ սիճիլինի իճրա էտէնլէր , ճի- նայէթլէրի կէօզէթմէյէ , վէ օնլարըն ինթիգամընը ալմայա թային օլունմուշ օլան հիւ- քիւմէթին էլինէ տէ տիւշմէզլէր : — Իմաի ըիյաքեարըլգտա եաշամագ , վէ գարան- լիգտա կիզլէնմէյի իսթէմէք , է իր հալինէ կիրիֆթար օլմուշ ինսանլարըն հանկը շէյէ պօրճու օլտուգլարընը իլէրիտինտէն պիտիրմէյէրէք , գիյատէ սըգը պաղլարըլա օնլարը քէնտինէ պէնտ էթմէք ախէրին մուրաալնաա պու մէֆուլ (միւթի) ալաթլարը հէր նէվի սուլի գաստլարա գուլլանմագ , իյտում իչին էլլէրէ սիլահ վէրմէք , վէ ճինայէ- թին զաղէպսիզ գալուճագընա թէէմին էթմէք պու ճիւմլէսի թապիաթըն տախի նէֆ- րէթ էթտիլի աճէլ աճայիպ ամէլիյաթլար տորլար : Իմաի պահսընը էթտիլիմիզ շիրքէ- թին , հագգանիլէթ . վէ թապիի առապիյաթա րէսմէն մուղայիլ օլտուղունու իսպա- թէ ագըլ վէ կէրշէքլիք քիֆայէթ էտէրլէր :

Պու զիքըր օլունան իսպաթլարա , տահա աշիքեսար իսպաթլար իլավէ օլունուր- լար : վէ մէգքիւր շիրքէթին գանունի էսասիյէսինին հիւսնի ախլագա նէ գատար

գարչը օլտուղունու տահա էյիճէ կէօսթերիւրէր : Ինսանլար մապէյնինտէ միւրայիւ-
լիյին իգթիտարը , վէ քեաղիպլիյին միւթատը հէր նէ տէրէճէ զիյատէ տախի օլտա ,
հէր հալտէ պիր սէպէպին էսէրլէրինտէն աշիքեար օլմամսը գապիւ տէյիւ
տիր : « Պիր էյի աղաճ քէօթիւ մէյվէ , վէ պիր քէօթիւ աղաճ տա էյի մէյվէ վէ-
րէմէզ » : (Մատթ. է. 18) :

Իմսի Մասն ֆըրգասընըն հասըլ էթտիյի մէյվէլէր մաղարրաթլը վէ զայէթ աճը
տըրլար : Իշթէ մուգատտէմ պէյնան էթտիյիմիզ շէյին նէթիճէօի պուտուր , վէ պու-
նէթիճէ տէ օնուն մագսէտլէրինին սոն քէլիմէսինի պիղէ իպրազ էտէր : Փարմասնլար-
տան պահա էթտիյիմիզտէ . — օնլարըն քեաֆիէի ճահտը շու նէթիյճէյէ
տօղրուր : — ֆրիսթիյանճա նիզամաթտան նէշէթ էտէն ճէմի մէզհէպէ վէ միւ-
շարիքէթէ տաիր թալիմաթլարը թէմէլինտէն պօզուպ մահվ էթմէք . վէ օնուն
հէրինէ քէնտի թէնավիւրլարընա կէօրէ թէրթիպ օլունմուշ եէնի պիր նիզամաթ գօ-
մագ տըր քի , մէպտէի ասասիյէլէրի , թապիիյուն մէզհէպլինտէն (նաթիւրալիզմ) մա-
խուզ տուր :

Հէր նէ քի սէօյլէտիք վէ սէօյլէյէճէք իսէք , ալէսսէվիյէ ֆարմասնուգ , վէ օ-
նուն ըէֆիգ վէ միւթթէֆիգլէրի օլան շիրքէթլէրի հագգընտա անլալըմալը տըր : Պու-
միւլահաղալարըն ճիւմէսինի տէ , օնլարըն աղալարընըն հէր պիր ֆէրտինէ մէնսուպ էթ-
մէք իտտասընտա տէյիլիզ , վազաա օնլարըն մապէյնինտէ , հաթթտ էքսէրիյէթ իւ-
զէրէ էօյլէ քիմսէլէր պուլունա պիլլիք քի , հէր նէ գատար պու միսիլիւ շիրքէթլէրէ
տախիլ օլտուգլարը իշին թագսիթաթտան խալի տէյիլլէր իսէ տէ , օնլարըն ճինայէթ-
քեար ամէլլէրինէ հէմրէյ տէյիլ տիրլէր . վէ մէզքիւր շիրքէթլէրին՝ հէթիշմէյէ
շալըշտըգլարը սօն նէթիճէտէն պիխապէր տիրլէր , Հաքէզա շու տա օլապիլիր քի ,
պազը կիրուհլար , ումում շիրքէթէ այլտ օլան մէպտէլէրտէն պիթթապի սատըր
օլտուղու էճիլտէն , մանթըգ իգթիզասընճա գապուլ էթմէյէ քէնտիլէրի մէճպուր
էտէճէք օլան սոն գարարլարը թահսին իթմէզլէր , Ոնճագ քէմիլիին պիլէսինճէ
էօյլէ պիր շին վար տըր քի , քէնտիլիյինտէն նէֆրէթ վէ տէհշէթ իյրաս էտէր ,
Գաթի նաղար պազը խուսուսի վազըթ եախօտ մահալ թէֆէրրուաթլարը , պազը՝ գը-
սըմլարը , եարմագ արգիւլէտիքլէրի , եախօտ սաիր շիրքէթլէրին եափտըգլարը շէյլէր-
տէն գաշմայա իսքեաթ իտէպիլիլէր : Հաքին պու կիրուհլար Մասնուղուն մուահէտէ-
յի ասասիյէսինտէն խարըճտա տըրլար տէյի պահա օլունամապ : Պու մուահէտէ , պիլ-
ֆիլ իճքատան , վէ զուհուր էտէճէք նէթիճէտէն տէյիլ . իլա օնա ճան վէրէն րուհ-
տան , վէ ալէսսէվիյէ մէպտէլէրինտէն իսթիտլալ օլունմագլըղը իճապ էթտիրիր :

Իմսի թապիունլարըն պիրինճի մէպտէսի շու տուր քի , հէր շէյտէ թապիաթ :
եախօտ ինսանի ադըլ , (ըէզօն) հիւքմտար վէ ամիր օլմալը տըր : Պունու ասաս իթթի-
խազ էթտիրտէն սօղրա , էյէր քի Ալլահա օլան պօրճլարտան պահա օլունուրսա , եա
քի էհէմմիյէթ վէրմէզլէր . եա տա վահի զիւիմլէր , վէ եանլը իհսալարըլա ,
վարըղընը թէպտիլ թապիլի էտէրլէր : Ալլահըն պէյանաթ էթմիշ օլտուղունու ինքեար
էտէքլէր : Օնլարըն զիւիմիւնճէ , ինսանի ագըլըն անլալապիլէճէյինտէն խարըճտա նէ
մէզհէպէ տաիր ագաիտնէ կէրշէքլիք . նէ տէ էօյլէ պիր սահիպ վար տըր քի , թա-
լիմաթ խուսուսինտէ՝ օնուն ըէսմի վէքիլինին սէօզիւնէ ինանմագ ֆարղ օլուն , Գա-
թիք քիլիսէսինին իոնէ միւսթագիլ վէ պիւսպիւթիւն ըէսալէթի , կէրէք Ալլահտան պէյան

օլունան թալիմաթլարը թէքմիլէն գապուլ էթմէքտէն , վէ օնլարը պօղուլմաղ սուրէթ-տէ թէմիզ սագլամագտան , վէ կէրէք քէնտիլէրի թալիմ էթմէք իչին թալին օլունան հիւքիւմէթի , վէ ինսանլարն խէլասը իչին կէօյտէն վէրիլէն ախէր եարտըմլարը գապուլ էթմէքտէն իպարէթ օլտուղու էճիլտէն , խասիմէր Գաթօլիք քիլիսէյէ գարշը իֆրաթ ըլա թէհափվուր գուլլանըրլար , վէ զիյատէ շիտտէթլի հիւճիւմլէրինի օնա տօղրուլտուրլար :

Շիմտի ֆարմասօն ֆրրդասընըն մէզհէպէ տաիր մատտէլէրտէ գուլլանտըրը մու-մէլէնէ կէլինճէ , նէրէտէ քի քէնտի ամէլինի հատտէն զիյատէ սէրպէսթիլիլէ գուլլա-նապիլիւսէ , պաղըճա օրատա իչէ մուպաշէրէթ էթտիլի կէօրիւլտիլիւ հալտէ , թապի-ունլարըն մէպտէլէրինի իճրայա գօմաեը ուսիլ իթթիխազ էթմիշ տիր տէնիլմէ՞զ մի :

Պէօյլէճէ ուզուն միւտտէթ վէ մուաննիտ զահմէթ իգթիզա տախի էտէրսէ . պէ-լէտիլէյէ տաիր միւշարէքէթ մապէյնինտէ քիլիսէնին հաքիմիլիլինի վէ հիւքիւմէթինի մահվ իթմէք գաստընտա տըր . պունտան տա շու նէթիճէ զուհուր էտէր քի , ֆար-մասօնլար քիլիսէյի տէվլէթտէն թէֆրիգ էթմէք հէր հալտէ էլզէմ օլտուղունա ափամը նոսը իսքեաթ էթմէնէ մէշղուլ օլուրլար , վէ պու խուսուս իչին ուղրաշմագտան ասլա ֆարիղ կէլմէլլէր : Պու մատտէ հագգընտա պիր թագըմ նամուսլար մէյտանա չըգարըրլար , վէ էհալիլէ տաիր օլան շէյլէրին իտարէսինտէն , Գաթօլիք մէզհէպի-նին զայէթ խայըրը թէէսիլինի խարըճտա պըրագըրլար . վէ տէվլէթի պիւ-թիւն պիւթիւնէ քիլիսէնին նիղամաթընտան վէ թէնպիհլէրինտէն խարիճ պիր հիլէթէ վազ էթմէք իտտասսընտա պուլունուրլար : — Անճագ քիլիսէյի պէօյլէ ալիմ վէ է-մին պիր գըլաղուղու ինսանի մասլահաթլար իտարէսինէ հէր միւտախէլէտէն իխ-րաճ էթմէ իլէ տէ գանի օլմայրպ , օնա տիւշմէն կիպի մուամէլէ էթմէյի իգ-թիզա սայար , վէ օնա գարշը ճէպր տախի գուլլանըրլար : Վէ Գաթօլիք մէզհէպիլին թէմէլլէրինէ գարշը սէօղ իլէ , գալէմ իլէ , թալիմաթըլա , զազէպսիլ հիւճիւմ էթմէնէ միւսաատէ պունտան նաչի տիր : Նէ քիլիսէնին հուգուգլարը , նէ թէտպիրի իւհհինն օնա իհսան իթմիշ օլտուղու իմթիյաղլար , պունլարըն հիչ պիրիսի տէ օնլարըն հիւ-ճիւմիւնտէն խալի տէյիլ տիր : Օնուն ամէլ սէրպէսթիլէթի հէման հիչ օլմուշ տուր . վէ պու տախի էօյլէ նամուսլար ըլա քի , սուրէթի զահիլտէ հէր նէ գատար զիյատէ թագերիգ էտիճի կէօրիւնմէլլէր իսէ տէ , հագըգէթտէ մահզա պու սէրպէսթիլէթի պաղլամագ իչին եափըլմըշ տըրլար : Բուհանի կիւրուհինէ գարշը վազ օլունան միւս-թէսնա նամուսլար սըրասընտա պաշգաճա շունլարը զիքը էտէլիմ քի , նէթիճէսի (քիլի-սէ) պէյթիւլ մուգատտէս խըզմէթճիլէրինին սայըսընը խայըտան խայըլ էքսիլթմէք-տէն , վէ օնլարըն ամէլինէ վէ եաշամասընա հափայիճի զարուրիլէտէն օլան վասիթալա-րը փէյտէրփէյ թէնզիլ էթմէքտէն իպարէթ տիր : Պին տիւրիւ խայըրը խըզմէթլէրէ իսթիմալ օլունան քիլիսէճէ վարիլէթլէրին պագայէսի պէլէտիլէ մէմուրլարըն հիւք-միւնէ վէ մէրամլարընա թէսիլիմ օլունմուշ տուր : Բահիպ թարիգաթլարը լազվ օլուն-մուշ , եախօտ տաղըտըլմըշ աըրլար : Բէսիւլանի քիւրսիլէ վէ Բօմա ֆափասընա կէ-լինճէ , պու էհլի ֆըգըրալարըն խուսուլմէթի իքի գաթ շիտտէթ քէսպ էթմիշ տիր : Սախթէ վէսիլլէր իլէ ֆափայը , սէրպէսթիլէթինին վէ հուգուգլարընըն մուհաֆաղա-սընա էլզէմ օլան ճիսմանի հիւքիւմտարըրընտան սօյտուգտան սօղրա , նահագ վէ թէ-համիւկիւլտաղ պիր հալէ գօմուշ տուրլար շէօյլէ քի պու ֆըրգալարըն համիլէրի , շու

պահէսէս զուհուր էթմիշ Երուս, մէղքիւր ֆորդա եէնի տախիլ օլանլարը, Ալլահըն կէ-
րէք իգրար վէ կէրէք ինքերտը էթմէք հազգընտա, շու ետ պու էֆքեարտա պուլուն-
մայա սէրպէտթ պըրազմը տըր, վէ միւթագիլ եանլըլըգլարը, Ալլահըն վարըղընը
պտղը միւնասիպէթսիզ սուրէթլէրտէ զապթ էտէրէք, օ. ուն վարըղընըն սահիհիլինտէ
էն պաշըլ շէյի մահվ էթմէքտէն իպարէթ օլան սօֆիյունլար (1) կիպի, հէր նա գա-
տար պօղարագ ըսա տա, եինէ պիր ճիհէթ իլէ Ալլահ գապուլ էտէնլէրիտէ,
սուրէթի գաթիլէտէ Ալլահը ինքերտը էտէնլէրիտէ, սուլսուլի էսարա գօլայնա գա-
պուլ իտէրէք :

Իմտի պու իգթիզալը թէմէլ պօղուլտուլու, եախսա եալընը սարսըլտըլը հալտէ
թապիաթ սըրապընտա օլան ախէր մէպտէլէր տէ ինսանի ազըլ տա քէնտիլիքլէրինտէն
սարսըլըրլար՝ վէ ինսանի ազըլ նէ ետրատընընըն պիր ազաա վէ եիւնէ ամէլիլէ տուն-
եայը իալգ էթմէսի. նէ թէտպիրի իլահինին իտարէսի, նէ ճանըն էօլմէղլիլի. վէ պու
էօմիւրէ իալէֆէթ էտէնէք օլան կէլէնէք վէ էօլիւմսիւզ պիր էօմիւրին սահիհիլին
հազգընտա հանկը շէյէ տայանաճաղընը պիլէմէլ :

Թապիաթ նիզամընըն թէմէլի, էօմիւրինու ազլէ մուվաֆըզ ըէվիլինէ վէ ամէլիլա-
թընա պէօյլէ էլլէմ օլան սահիհիլիքլէրին մահվ օլմասը, խուսուսի վէ ումումի ախ-
լազլար իւղէրինէ տէ թէէսիր էտէր, Ալլահըն պիր փէչքէշի օլմայարագ Ֆիշ պիր քիմ-
սինին գազանամայաճաղը, վէ իճրա էտէմէյէնէյի թապիաթտան իւթիւն ֆաղիլէթլէ-
յի սիւքիւթ իլէ կէչէլիմ, օ ֆաղիլէթլէրի քի, ինսան ճիւսինին լալապըղընը, լուլու-
ֆու, խորհուրդլարը, ճէնէթտէ գազանըլաճագ օլան կէլէնէք սատտէթի պիլմէտիքլէ-
րինի միւթէքէպիլիտէն իթիրաֆ էտէնլէր նէզալինտէ օնլարըն էսէրի պիլէ պուլուն-
մազ : վէ սաֆիճէ թապիի հիւսնիւ ախլագ մէպտէլէրինտէն նէչէթ էտէն վաղիֆէլէր
իւղէրինէ սէօյլէյէլիմ :

Պիր Ալլահ քի, ախնեայը իալգ էթմիշ, վէ թէտպիրի իլէ օնու իտարէ էտէր, պիր
էպէտի նամուա քի, օնուն թէնպիհլէրի թապիաթ նիզամընա ըիյաէթ էթմէյի էմը, վէ
օնու իլալ էթմէյի եասաղ էտէր, ինսանի շէյլէրին միւթէվգլինտէ, վէ պու թիւրա-
պի միսաֆիրիտէտէն եիւնէ պիր իգլիմտէ ճան իլին թախսիս օլունմիւշ պիր սօն նէ-
թիճէ, իլթէ ճէմի հազգանիլէթին վէ հիւսնի ախլագըն ֆուլնարը վէ մէպտէսի պուլուն-
լար տըրլար : Պունլարը օրթատան գալտըր քի, թապիյունլարըն վէ ֆաթմասնլարըն
խտաաաը պու տըր, հազգըլա նահագըն մալուճաթը նէտէն իպարէթ, վէ հան-
կը շէյ իւղէրինէ իմիւլթէնի օլտուղունս թանըմազ գապիլտիզ օլուք : Ատապիլաթ
հազգընտայընա, մասն ֆըրգասընըն ազալարը նէզալինտէ մագպուլ օլան, վէ չօճուգ-
լարըն օնտա թալիմ օլմասընը աչըրի հավէլ իլէ արղուլէտիքլէրի — առապիլաթ մէտէ-
նիլէ, ստապիլաթը վիւթագիլէ — սէրպէսթ առապիլաթ — թէմիլէ էթտիքլէրի տիր,
թապիրի ախէր իլէ, էօյլէ պիր առապիլաթքի, մէզհէպճէ թասալուրլարա առլա միւ-
սաաաէ էթմէլ :

Պէօյլէ պիր առապիլաթըն նէ գատար զայրի քեաֆի, նէ տէրէճէյէտէք սէպաթ-
սըզ, վէ ֆէյիլլէրին իւղիկեարլարը ալթընտա էյիլիր օլտուղուն հէնուղ փէյտա էթտիլի
միւլէլիմ նէթիճէլէրտէն կէօրիւլէպիլիր : Հազըգէթ նէրէտէքի պու առապիլաթ քրիս-

(1) Քեախիսթը Ալլահ զանն էտէնլէրին իթիգաթընտա պուլունանլար :

թիյանճա ատապիյաթըն եէրինէ կէշտիքտէն սօղրա , զիյնատէ սէրպէսթիյէթ իլէ հիւ-
բիւմ յիւրմէյէ պաշլատըյըսա , օրատա տէրագէպ ախլագլարըն թէմիլլիյինին պօղու-
մասը , աճէլ աճայիպ էֆքերարլարըն մէյտան ալմասը վէ գուվվէթլէնմէսի , վէ քիւս-
թախանէ ճինայէթլէրին ոէլ միսալի ագմասը կէօրիւմիւշ տիւր : Պու պէլալէր էլէէվմ
ուսուսմին չիքերայէթլինի թահրիք էթմէքատ տիր , վէ պաղը տէֆա կէրչէքլիյէ խահ նա-
խահ իպրաղըր ըիայէթ էթմէյէ մէճպուր օլանլարըն էքսէրիսի տախի սէս գաթմասգտա
տըրլար :

Գաթի նազար ինսանի թապիաթ ոկզընական կիւնահտան պօղուսմուշ օլմայըլա , վէ
պինաէն ալէյհ ֆաղիլէթտէն իսէ պէտխույա տահա զիյատէ մէյալ պուլունմայըլա , ճա-
նըն եօլուղ հարէքէթլէրի զապթ օլունմատըգճա , վէ քէմ արղիւլէր աղլէ ի-
թաաթ էթմէտիքճէ , հիւսնի ախլագ մինպաստ գապիլ տէյիլ տիր : Պու միւ-
սատէմէտէ աղըլ զալէպէ էտիպ քէնտի գուվվէթլինէ սահիպ օլմասը իչին , էքսէրի
տիւնհապի մէնֆաաթլարը խօրլամագ , վէ զիյատէ սէրթ զահմէթլէրի վէ էզիյէթլէրի
իւթթիյար էթմէք իզթիզա տըր , Լաքին թապիյուլար վէ ֆարմասօնլար , պիղիմ Ալլահ-
տան ալմըշ օլտուղուսուղ պէյանաթա ինանհաղլար , վէ ինսան ճինսինին փէտէրինին
կիւնահ իչլէմիշ օլտուղուսուղ , վէ պինաէն ալէյհ ազատ բատէթին զաաֆ քէսպ էթմիւշ ,
Եախօտ քէմիլիյէ մէյլ էթմիւշ օլտուղուղունու ինքեար էտէրլէր : (Ժող. Տրիտ . նիստ . 2.
'ի վերայ արգար . գլ . 11) : Պունուն մուղայիրի թապիաթըն գուվվէթլինի վէ ալալըղըն
իֆրաթ տէրէճէյէ չըգարըրլար , վէ հագգանիյէթլին մէպտէ վէ դանունունու միւսթա-
գիլ օնա պինա էթալքլէրինտէն , թապիաթըն ասիյանընը զապթ , վէ քէնտի քէմ ար-
ղիւլէրինի թէսքին էթմէք իչին գուվվէթլի ճահտլար , վէ աղիմ ճէսարէթ գուլլանմագ
էյզէմ օլտուղունու խայալ պիլէ էտէմէղլէր :

Հաթթա ինսանլարըն ֆիյիլլէրինի թէշվիգ էտէճէք հէր նէ վարըսա , օնլարը ար-
թըրաղլարընը , վէ հէր քիչիյէ սուհունլէթ պախշ հալէ գօտուղլարընը կէօրիւրիւղ :

Մուղայրի էտէպ վէ պի փէրվա զաղէթալար , լէսալէլէր , հատտէն աչըրը սէրպէսթ
թէաթրօ օյունլարը , ասիրիմիղտէ ըէպիլմ (1) թէսմիյէ օլունան թարիգին մէպտէլէ-
րինի մէքրուհ պիր քէլպիյուլուգ իլէ մէյտանա գօյան հիւնէրլի ամէլլէր : Էօմիւրին
նէզաքէթ վէ թէլէզղիւղլէրինի արթըրմայա թային օլունմուշ մարիֆէթլի իճատլար .
խուլասէի քէլամ զէվգ սէֆա աչգընը խօշնուտ էթմէք իչին հէր շէյ իճրա օլունմագտա
տըր . վէ պէօյլէճէ ույուլուգ ֆաղիլէթ իլէ իմթիզաճ էթմէքտէ գարար վէրի :

Միլ հագըգէ օնլար թագսիրաթլը տըրլար , Լաքին պունունլա պէրապէր , կէլէճէք
էյիլքլէրին ումիաինի , գալտըրտըղլարը , վէ սատտէթի կէչիճի շէյլէրին սըրասընա ,
հաթթա թիւրապի աֆագտան տահա աչաղը էնտիրտիքլէրի էճիլտէն , միւլալէմէ գա-
նունունճա տալլանմըշ օլուրլար : Պու իտտաալարըն թաստիգլինէ , հէր նէ գատար
սուրէթի զահիրտէ ինանըլմաղ ըսա տա , սահիհ վուգուաթլար իյրատ էթմէք գօլայ տըր :
Չունքի հագըգէթ ֆէյիլլէրին էսարէթինտէն ճէսարէթի զայիֆլէնմիւշ վէ կէվլէմիւշ օ-
լան քիչիլէր գատար , հիւ պիր քիմսէ պու ֆիթնէ վէ գուրնաս քիչիլէրէ քէօլէ կիպի
իթաաթ էթմէղ . վէ ֆարմասօնլար մապէյնինտէ էօյլէ էհլի ֆըրգալար պուլունմագտա

(1) Էֆքեար վէ ահվալ մանէվլիյէյի մէվտա միւսթագլիլ վէ սահիհտէն ատտ էտէն պիր
թարիգ :

տըրւար քի , էհալիյի էսասէն սէֆիհիք վէ պէտխույլար ըլա տոյուրմագ իշին հէր չա-
րէյի գուլլանմագ իգթիզա տըր տէյի իստաս էտէրլէր . վէ պու հօլլար ըլա թէքմիլ
էհալի քէնտի ավուճարընըն իշինտէ օլուպ , քիւսթախանէ փլանլարընըն իճրասէնա զն-
լարը ալաթ կիպի գուլլանա պիլէճէքլէրինէ էյիտէն էմին օլմուշ տուրլար :

Միւշարէքէթի պէյթիյէյէ կէլինճէ , իշթէ թապիյունլարըն թալիմաթընըն խիւլա-
սասը շու տուր : Ագտը նիքեահ ախէր պիր շէյ տէյիլ , իլլա պիր նէվի մուգավէլէ օ-
լուպ , թարաֆէյին մուրատընա կէօրէ շէրան ֆէսիս օլունա պիլիլ : Նիքեահա սայիր
պաղլանթը իւզէրինէ իտարէ ըէյիտէրինին հիւքմիւ ճարի տիր , էվլատլարըն թէրպիյէ-
սի հագգընտա , գախտէթէն օնլարա էյոյէտէճէք , վէ մէզհէպ ճիհէթինճէ օնլարա էմր
էտէճէք պիր շէյ հօգ տուր : Պէլաղէթէ եէթիշտիքլէրինտէ պէյէնտիքլէրի մէզհէպի
ինթիխապ էթմէք հէր պիրինին քէնտի պիլէճէք իշի տիր , տէրլէր : Ֆարմասունլար ը-
սա , պու մէպտէլէրէ եալընըլ թէքմիլէն մուվաֆագաթ էթմէք տէյիլ , իլլա օնլարը
ախաղլարա վէ թէէսիսաթլարա սիրայէթ էթտիրմէյէ մուպաշլիլէթ էտէրլէր , Հէնուզ
էքսէրի , հաթտա քաթօլիք շէհրլէրտէ տէ՝ պէլէտիյէճէ ագտը նիքեահտան պաշղա՝
թէզէվիլիճի շէրիյէ օլմատըղը գարարաշտըրըմըլ տըր : Տիկէր թարաֆտան տախի նա-
մուս թաթլիդէ միւստատէ էթմէքտէ տիր , վէ ախէր ճէմաաթլար միւմքիւնի մէրթէ-
պէ եաղըն վագըթտա քէնտի քանուննամէլէրինէ պունու տախիլ էթմէյէ հաղըրլան-
մագտա տըրլար : Ճէմի պու թէրթիպլէր նիքեահըն ասասընը թաղլիր էթմէք . վէ օ-
նու եալընըլ սէպաթսըղ , մուվագգաթ , վէ կէլիպ կէշիճի պիր հավէստէն զուհր էթ-
միշ , վէ պու հավէս թէպտիլ օլտուղու հալտէ , չէօղիւէպիլիր պիր պիրլէշմէք հալինէ
կէթիրմէք թասավսուրունուն գուվլէտէն ֆիլիլ իխրածընը թաաճիլէթմէքտէ տիրլէր :

Մէզքիւր ֆըրգա չօճուգլարըն թէրպիյէսինի տէ հիւքմիէ ալթընա ալմագ իշին , օ-
լանճա ճահտ ու զայրէթինի պիր արայա թօփլար : Ֆարմասունլար էյոյլէ ումուտ էտէր-
լէր քի , միւշարէքէթի պէլէտիյէյէ քէնտի խայալ էթտիքլէրի հօլտա շէհրլէր թէտարիդ
էթմէք իշին , պէյոյլէ պիր թաղէ չաղը , քէնտի թէսավուրլարընա կէօրէ թէշքիլ էթ-
մէքտէն . վէ օնլարըն եուճագըղընը իսթէտիքլէրի թարաֆա չէվիրմէքտէն տահա սու-
հուլէթլի հօլ օլմաղ , իշթէ պու սէպէպէ մէպնի , չօճուգլարըն թէրպիյէ վէ թալիմին-
տէ , քիլիտէ խատէմէլէրինին նէ խօճա վէ նէ նաղըր սըֆաթըլլա միւտախէլէսինէ թա-
համիւլ էթմէք իսթէմէղլէր : Չօղու շէհրլէրտէ չօճուգլարըն թէրպիյէսինի միւսթա-
գիլ աշխարհականլար եէտինէ թէսլիմ էթմէյի , վէ ինսանը Ալլահա պիրլէշտիլէն ա-
զիմ վէ մուգատտէս պօրճլարընա տաիր տտապիյաթ թալիմաթընը քիւլլիւէն լաղլ էթ-
մէյէ մուվաֆագ օլմուշ տուրլար :

Պատէհու մալումաթը սիյասիյէ ագայիտլէրի կէլիր : իշթէ պու մատտէտէ տախի
թապիյունլարըն մաթլէպլէրի շու տուր : Հուգուգ ճիհէթիլլէ ճէմի ինսանլար միւսավի
տիրլէր , ճիւմլէսի տէ , վէ հէր հանիլը թարաֆտան պագըլըրսա , քեաֆֆէի խուսուստա
պիրիպիրինէ էմալ պիր հալտէ տիրլէր : Թապիաթ թարաֆընտան ճիւմլէսի տէ հիւրը
օլտուգլարընտան , քէնտի պէնզէրինէ հիւքմ էթմէյէ հիշ պիր քիմսէնին «էլահիյէթի
հօգ տուր . հիշ տէյիլ իսէ պու հիւքիւմէթ օնլարըն քէնտինտէն սատըր օլմատըղճա ,
հէր նէ տիւրլիւ օլուրսա օլուն , օնլարը պիր հիւքիւմէթ ալթընա գօմագ իտասսընտա
պուլունմագ պիր ճէպը տիր : Ճէմի գուտէթ հիւրը ճէմաաթտա տըր , հիւքիւմէթի
գուլլանանլարըն մութասարըրֆըղը , անճագ ճէմաաթըն իհալէ վէ իհասնընա միւթէվա-

գլխի տըր , չէօյլէ քի էհալինին մուրաար թէպտիլ օլտուղունտա հիւքիւմէթ ըէ յիւլէրինի , ճէպրէն տախի ազլ էթմէք իգթիզա տըր : Պէլէտիյէճէ ճէմի հուգուգլարըն , վէ ճէմի մէմուրիյէթլէրին մէնպար , կէրէք էքսէրիյէթէ , վէ կէրէք եհնի մէպտէլէր մուճիպինճէ թային օլունմուչ ըէխի աէվլէթին դուվլէթինտէ մէրքիւզ տիւր : Պունտան գաթինա վար աէվլէթ միւհիտի օլմալը տըր : Ֆիլ վազը տիւրլիւ պէ տիւրլիւ մէզհէպճէ սըֆաթ լարտան հիչ պիրինին ախէրէ թէրճիհ օլունաճադ պիր սէպէպի եօգ տուր , վէ հէփիսի տէ պիր սիյադ իւզէրէ միւսավի թութուլմալը տըր :

Իմտի ֆարմասօնլարըն պու թալիմաթլարը իգրար էթմէսի , քէնտի չիրքէթլէրինի օնա կէօրէ թէչքիլ էթմէք էֆքեարընտա պուլունտուգլտըր թաւալվուլուն պէօյլէ օլ մաար : Իսպաթա միւհթաճ օլմայաճադ տէրէճէտէ տէրքեար վէ աչիքեար տըր , Խալլը զէմանտէն պէրիւ , ճէմի դուվլէթլէրինի , վէ հէր տիւրլիւ չարէլէրի դուլլանարադ , օնու գուվլէտէն ֆիլիլէ իշրաճ էթմէք իչին աչըզ տըլզա չալլըրլար , Պէօյլէճէ օնլար ախէր միւթէտտիտի , վէ տահա քիւթաթա ֆըրդալարա եօլ տչմըշ տըրլար քի , պու սախթի ղէպտէլէրտէն , տահա մէքրուհ խուլասալար չըդարմայա , եանի չէհիլէր մապէ յինտէ տէրէճէ վէ սէրվէթ ֆէրգի գալմամադ իւզէրէ , վարիյէթէ իշթիրաք , վէ մուճաւաթ իւզէրէ թապսիմինէ տէ հազըր վէ ամատէ տիրլէր :

Պու խուլասա էթտիյիմիլ ամէլիյաթլար , ֆարմասօնլարըն սամիմի գանունի ասա սիյէսինի քիֆալէթինէ կէօրէ զահիրէ չըգալլըրլար : վէ քէնտի նէթիճէլէրինէ նէ եօլլարըլա կիթտիքլէրինի աչիքեար կէօսթէրլիլէր : Մնլարըն պաչըճա ագալիտլէրի , ագլէ էօյլէ թէքմիլ , վէ էօյլէ աչիքեար սոթրէթտէ մուգալի տիր քի , օնտան տահա ֆալէ էօյլէ թէքմիլ , վէ էօյլէ աչիքեար սոթրէթտէ մուգալի տիր քի , օնտան տահա ֆալէ սիտ պիր չէյ խայալ օլունամադ : Ֆիլ վազը օնսէքիլ տէհրաէն սօյրա , տինսիլէրին ախլադ վէ գանունլարըն իշիմիլ տախիլ էթմէք իչին , պիլզաթ Ալլահտան թէհսսիա , վէ գատիմի հիմայէթի իլէ թէհմին օլունմուչ մէզհէպի վէ քիլիսէյի պօզմադ իսթէմէք տիվանէլիյին վէ իֆրաթ քիւթաթանէ իմանըղըլըն նիհայէթ տէրէճէօի տէյիլմի տիր : Սճճադ պունտան տահա զիյատէ էօրֆիւլիւ , վէ տահա թահամմիւլ օլունմադ չէ) տէ , Յիսուս Քրիստոսուն էվլէլա հէր ֆէրտէ սանիյէն ֆամիլէայա վէ միլլէթլէրէ ճէմ օլմուչ , ինտանլարա գազանմըլ օլտուղու մէրհամէթլի հիմմէթլէրտէն վազ կէչիլտիյինի կէօրմէք տիր : էօյլէ հիմմէթլէր քի , քրիսթիյանըլըն տիւլմէնլէրինին տախի շահաթէթինէ կէօրէ , իֆրաթ դըյմէթտար տըրլար , Հազըզէթ , պէօյլէ շաչըճնա , վէ ճինայէթքեարտնէ պի թէրթիպտէ , չէյթանըն Յիսուս Քրիստոսա գարչը թարիֆ օլունմադ պիր զալազը , վէ ինթիգամ ֆէյլի միւշահէտէ օլունտա ճաիլ տիր :

Ֆարմասօնլարըն ֆիլիլէ իխրաճ էթմէք իչին հէր ճահար գուլլանտըղլարը ախէր պիր մաքսէտ տէ հազգանիյէթին վէ իֆֆէթին պաչըճա թէմէլլէրինի պօզմադ տըր : Պու նունլա օնլար ինսան , հայվան ուսուլի իւզէրէ , ամիլլէրինէ քէնտի արզուլէրինտէն պաչգա գանուն էտինմէսին տէյի իսթէյէնլէրին մուլլինի օլուրլար : Պու մազսէտ ինսան վէ ճինսինիլ իթիպարընը թէնզիլ էթմէքտէն , վէ օնու ըէղալէթ իլէ զայլըլա փէրս էթմէքտէն էքսէք պիր չէյ տէյիլ տիր : — Պու քէմիլք , միւշարէքէթի պէյթիյէյէ վէ պէլէտիյէյէ թէհտիտ էտէն ճէմի թէչիլքէլէրտէն տահա զիյատէ թէզայիւտ աղուլուր : Ճէօյլէ քի ախէր մահալտէ պէյան էթտիյիմիլ կէօրէ , ճէմի միլլէթլէր , վէ ճէրի տէհրէր տղտը նիքճահտա մուգատտէն վէ մէզհէպճէ պիր չէյ պուլունտուղունու թանըմադտա միւթթէֆիգ տիրլէր : վէ նամուսու իհայի տախի թէզէվլիւճէ

տաիր պէնտիքին չեօգիւլեմէզ օլմաքընը թէհիյէ վէ թէրթիպ էթմիշ տիր : Լաքին պու պիրլէշմէքէր սըրֆ ճիսմանի օլուրլարըսա , էքերքի մուգպօլէլէն ազալ էտէնլէրին կէօն լինէ կէօրէ ֆէսիլինէ միւսաասէ օլունուրսա , ֆաթիլեաճա նիզամ տէրապէպ խալէլ փէզիր վէ գարմազարըշ օլուր , զէվճէլէր մէսնէթլէրինտէն տիւշէրլէր , չօճուզլար , վէ ինլարըն մէնֆաաթլարը հազգընտա հէր պիր հէմայէթ վէ էմիլիէթ զայ օլուր : Տէվլէթի պիւթիւն պիւթիւնէ մէզնէպտէն այրլապ , վէ ումուլէ տայիր մասլահաթլարը , Ալլահ եօզ տուր կիպի՝ թու իշ եհրինէ դօմայարապ բույէթ էտէ պիւլմէք պաֆսընա կէլինճէ , պու մաստէ տինսիզլէր նէզտինտէ տախի էմսալըզ պիր շէյ տիր : Օնլար եալընըզ իլահլարըն վահի թէսավուրաւնդ տէյիշ , իլլա միւշարէքէթ հազգընտա մէզ հէպլիէ էլզէմիլիէթիւնի տալսի գալլէրինին տէրինինտէ հէք օլունմուշ թաշըրըտլար : Շէյլէքի թնլարըն էֆքեարընճա , պիր շէհրին Ալլահսըզ օլմազտան ըսա , տըզա տայ անմըշ օլմայարապ գաիմ օլմասը տահա դօլայ տըր : Հազըզէթ , թապիաթըն պիզի մահզա պունուն իշին խալզ էթմիշ օլտուրու ինսան ճինսինին միւշարէքէթի , թապիաթըն սահիպի օլան Ալլահտան թէէսսիս օլունմուշ պուր , թապիաթըն պիզի զէնկիլիէտիրտիյի սայըսըզ էլլիքլէր , գուվլէթի վէ տէվամը օլարապ , պիր մէպտէտէն վէ մէնպատէն կիպի պիզէ գնտան ազարլար : Քէզալիք թապիաթըն սէսի , պաշգա պաշգա հէր պիր քիշիյի , Ալլահա պիր զահիտ էլլիքլինասըզ իպատէթի սունմայա տավէթ էտէր : Ձիւնքիւ էգմիւրիւ , վէ թնա ըէֆարէթ էտէն էլլիքլէրի թնա պօրճույուզ , վէ պէյլէ պիր պօրթ , ճէմաաթլարա վէ միւշարէքէթլէրէ տէ էմր օլունուր :

Պունտան , տէրէճէի նիհայէտէ աշիքեար օլարապ հէշէթ էտէր քի , միւշարէքէթի պէլէտիլէ իլէ , մէզնէպ պօրճլարընը մապէյնիյտէ օլան մէրպուլթիլէթի գըրմազ իսթէյէնլէր , եալընըզ պիր նահազլէք իշլէմիշ օլմազլար , թնլարըն մուլամէլէթի , նատանլըզլարընը վէ մէհարէթսիզիլիքլէրի տէ իսպաթ էտէր : Ֆիլվազը ինսան ճինսինին պիրլիքտէ պուլունմապ իշին , վէ միւշարէքէթտէ եաշամապ իշին տօղուշու Ալլահըն էյլէ իսթէմէսինտէն տիր : վէ հիւքիւմէթ տախի միւշարէքէթի պէլէտիլէնին մուլաֆազասընա էյլէ էլզէմ տիր քի , պու պէնտ գըրլըտըզը անտէ , միւշարէքէթ ֆէնա սալիէթտէ տաղըլըր , իմսի հիւքիւմէթին սահիպի տէ , միւշարէքէթի խալզ էտէն օ Զաթըր շէրիֆ տիր : Հաթթա հիւքիւմէթին պաշընտա հէր քիմ՝ օլուրսա , օ Ալլահըն խըզմէթճիսի տիր : Պինտէն ալէհ , ինսանի միւշարէքէթին թապիաթընըն վէ նէթիճէսինին մաթլուպունա կէօրէ , հազ շէյլէր էմր էտէն մէշու հիւքիւմէթէ , վէ հէր շէյի իտարէ էտէն Ալլահըն հիւքիւմէթինէ տէ իթաաթ էթմէք իզթիզա տըր , վէ իսթէտիլի վազըթ պու իթաաթը տիրիզ էթմէք էհալինին մուրապընա մէրպուլթ տուր տէյի իտաաա էթմէքտէն տահա զիյատէ կէրշէլիլէ գարշը հիշ պիր շէյ օլմազ :

Հաքէզա էյէր քի ճիւմէ ինոանլարըն հէմասըլ վէ հէմթապիաթ , վէ ճիւմէսի տէ պիր սօն նէթիճէյէ միւթէվէճճիւհ օլտուզլարը միւլահազա օլունուրսա , վէ էյէր քի պու սիֆթահ վէ մուգատտէր թէսավիսէնտէն զուհուր էտէն պօրճլար վէ հուգուզլար միւլահազա օլունուրսա , ճիւմէսինին պիրպիրինէ էմսալ օլտուզոնա իշթիպահ օլունամազ , Անճապ մատամ քի թնլարըն ճիւմէսինին տէ զէքեալէթի վէ տիրայէթի պիր գարաքտա օլմայըպ , կէրէք ֆիքիր գուվլէթի , վէ կէրէք մաստի գուվլէթ ճիհէթլէրիլէ պիրպիրլէրինտէն ֆէրզլի տիրլէր , վէ մատամ քի ախլազ , շաշնի վէ մէշրէպ իուսուսուլարընճա մապէյնիլէրինտէ պին տիւշիւլ ֆէրզ վար տըր , իմսի թնլարըն ճիւմէսինին

տէ պիր սկսագտէ թուրմագ , վէ պէլէտիյէճէ էօմիւր մատէսինտէ տագիգ , վէ իւլիւ-
մի ըիաղիյէ դավախտինէ թաթպիգէն պիր մուսավաթա սօգմագտան տահա զիյատէ
մուղայիրի ագըլ շէյ Եօգ տուր : Քէզալիք ինսանի վիճուտին թէքմիլ թէրքիպի էօյլէ
աղալարըն իճթիմա վէ պիրլէշմէսինտէն զուհուր էսէր քի , նէ պիր շէքիլտէ , նէ տէ
պիր խըզմէթտէ պուլունուրլար , լաքին ծնլարըն մէսուտ իմթիզաճը վէ անէնքլի իթթի-
ֆագլարը , ճիսմի աղուվիյէյէ պիր հիւսնի սուրէթ , վէ իգթիզա օլան խըզմէթ-
լէրին իճրասընա գուվվէթ վէ գապիլիյէթ վէրիւր : Հաքէզա ինսանի միւշարէքէթ մա-
պէյնինտէ տէ պիրպիրինէ պէնիլէմէզ հէման հիսապսըզ տիւրլիւ տիւրլիւ հիսսէլէր
վար տըրլար : Էյէր ծնլարըն քեաֆֆէսի տէ պիրպիրինէ էմսալ , վէ հէրպիրիսի քէնտի
չըգարընա վէ քէնտի կէօնիւնէ կէօրէ հարաքէթ էթմէյէ սէրպէսթ օլսայըտըլար , պէօյ-
լէ միւշարէքէթտէն տահա չիւրլին պիր շէյ օլամազ ըտը : Էյէր քի պուճուճ մուղայիրի
իսթիհագալարըն , չաշնիլէրին , վէ իսթիտաթլարըն ագլանէ մէրաթիպիլլէ , հէր պիրի-
սի ումուսին ֆայիտէսինէ պիլիթթիֆագ մուսավէնէթ էտէրլէր իսէ , կէօզիւն գարչըսըն-
տա մուսթաղամ վէ թապիաթա մութապըգ պիր միւշարէքէթ թասպիրի կէօրիւսիւն :

Իսթար էթտիյիմիզ պու քէօթիւ Եանլըլըզլար , տէվլէթլէրէ զայէթ տէհշէթի
թէհիլլէրլէր թէհաիտ էթմէքտէ տիրլէր : Ֆիհհագըգէ Ալահ գօրգուսուճու , վէ ծնուն
նամուսլարընա ֆարզ օլան ըիայէթի պէրթարաֆ էյլէ , փատիշահլարըն հիւքիւմէթինի
իթիպարընտան սագիթ էյլէ , իսթիլալ ճիննէթլէրինէ մէյտան վէ ճէսարէթ վէր , ա-
վամ նասա միւթաալիգ ֆէյիլլէրին տիգկինինի սալը վէր , զազէպլէրտէն մատա ճէմի
կէմլէրի գըր : պու Եօլուլա ումուսի պիր գարչըզլըզա , վէ քեաֆֆէի թէհասիսաթլա-
րըն խարապընա Եէթիչիրսին : Ֆիւվագը Էքսէրի իշթիրաքիյուճ վէ միւշարէքէթի էմվալ
չիւրքէթլէրինին ճահալը աղիմէ իլէ արգասընա տիւշտիւքլէրի աչիքտալ մագսէտ տէ
պու տըր , վէ ֆարմասօն ֆըրգասընըն տաիլ , ծնլարըն ոուի գաստլարընտա պիզիմ ալա-
գամըզ Եօգ տուր տէմէյէ հագգը օլամազ , չիւնքի ծնլարըն մագսէտլէրինի թէհիլ է-
տէր , վէ մէպտէ մէյտանընտա ծնլարըլա պիւթիւն պիւթիւնէ միւթթահիտ տիր : Էյէր
քի պու մէպտէլէր տէրհալ վէ հէր մահալտէ սօն էսէրլէրինի հասըլ էթմէզլէր իսէ ,
պու շէյ , նէ ֆըրգանըն նիզամաթընա , նէ տէ էհիլ ֆըրգա օլանլարըն մուրատընա ,
իլլա էվվէլ էմրտէ մահվը միւմքին օլմայան պու Ալահանի մէզհէպէ , վէ սանիէն միլլէթ-
լէրին զիյատէ սաղ հիսսէսինի թէշքիլ էտէն , կիզլի շիւրքէթլէրին ըիպգասընա պօյուճ
վէրմէք իսթէմէյէն , վէ ծնլարըն շաչընճա թէշէպպիւսաթլարընա գարչը մէրտանէ ճէնք-
լէշէն քիչիլէրին ամէլինէ ազվ օլունմալը տըր :

Ալլահ վէրէ տէ , հէր քիչի աղաճը մէյվէսինտէն պահա էտէյիտի , վէ պիզի թագլիգ է-
տէն պէլալէրին , վէ պիզէ թահաիտ օլունան թէհիլլէրլէրին թօխուսուճու վէ մէնպարըն
թանըյայտըլար : Պիզիմ իչիմիզ հիլլէքեար վէ ֆիթնէլիքտէ Եէտթուլասը օլան պիր տիւշ-
մէն իլէ տիր : Հիւքիւմտարլարըն վէ ավամը նասըն գուլագլարըն խօշանտըրմագտա
փէք մահիր տիր , մէպտէլէրինին թաթլըլըզ , վէ խօշամէտլէրինին ճեազէպէսիլլէ , իքի
թագըմը տա ավլամայը փէք էյի պիլիւր : Հիւքիւմտարլարըն : Ֆարմասօնլար ծնլարը քէն-
տիլէրէ միւթթէֆիգ վէ գուվվէթի մուսավին էտինմէք : վէ ծնլարըն Եարտըմըյա Գաթօ-
լիլլէրի տահա էմին սուրէթտէ թագլիգ էթմիք իչին , տօսթլուգ ոուրէթի ալթընտա ,
ծնլարըն հիւսնիւ նազարընը ճէլպ էտէրլէր : Պու Եիւքսէք քիչիլլէրին զայրէթինի տահա
չիտտէթլէ թահիք էթմէք իչին , քիլիսէյի քիւթախանէ իֆթիրալար ըլա գօլալարլար :

Պէօյլէճէ օնու հիւքիւմտարլարն գուտրէթինի գըզգանըր , վէ օնլարն հուգուգլարնըր ինքեար էտէր տէյի , հագգընտա շիքեայէթ էտէրէր , Պէօյլէ զաղէպօիղ քիւսթաիլը զա կիւվէնէրէք , տէվլէթէր նէզտինտէ պէօյլէք պիր իթիպար քէսպ էթմէյէ պաշլւմը տըրլար : Տիկէր թարաֆտան տա հէր նէ վագըթ օնլարն քէնտի հիւքիւմէթլէրինի ֆըրգանըն մաթլուպունտան ախէր սուրէթտէ գուլանտըգլարը կէօրիւլիւսէ , տէվլէթլէրին թէմէլինի գանլաթմայա , գօվսլամայա , պէտնամ էթմէյէ , հաթթա փատիշահլարը թախթլարնտան աշաղը ալմայա տախի տախմա հաղըր վէ ամատէ տիրէր : — Եա էհալիյի⁶ : Օնլարը տա պու թարգ մուամէլէր իլէ ալտատարագ ալընտըրըրլար , ի սունլարնտա աաիմա ՍէրՊէՍթիթէթ , վէ ՌիՄՌիՄի ՍԱՆՏէթ քէլամը իշիտիլիր : Օնլարն սէօղիւնէ կէօրէ , էհալինին պէօյլէ նահագ էսիրլիքտէն , վէ սէֆալէթտէն տաիմա մանի օլան քիլիսէ վէ փատիշահլար տըրլար :

Խալգը պու քեաղիպ լիսանըլա պաշտան չըգարմագտա , վէ թէպտիլաթ արղիւսիւնիւ օնլարտա թահրիք էթմէքտէ օլուպ , օնլարը քիլիսէճէ վէ պէլէտիլէճէ իքի հիւքիւմէթէ գարչը գըյամ էթտիրիլէր : Էզ ճիւմէ մէմուլ էթտիրլէրի ճիտտի մուվաֆֆադաթ , տայիմա թէսավվուր օլունանտան , վէ օնլարն արղիւսիւնտէն էքսիք գալմագտա տըր : Էհալի տահա մէսուտ օլմագ շէօյլէ գալսշն , կիւն պէկիւն թաղյիք վէ սէֆալէթ ալթընտա էղիլէրէք , քրիսթիյան մէզհէպիւնէ ինանմագտա վէ իճրա էթմէքտէ օգատար գօլայլըգ վէ ղանիմէթ իլէ պուլա պիլտիլի թէսէլլիլէրտէն տէ մահրում գալլըր : Հաշան քի ինսունլար , գուտրէթի ըապպանի իլէ վաղ օլունան նիգամա գարչը հիւքիւմ էտէրլէր իտէ , ղուրուրիլէթլէրինէ հագ զաղէպ օլարագ , արղուլէրինի գանտըրաճաղընա քիւսթախտանէ կիւվէնտիլլէրի թալի վէ իզպալ եէրինէ , էքսէրի քէտէր վէ խարապիլէթ պուլուրլար :

Քիլիսէ հագգընտայլսա , ճէմի քեաինաթըն հիւճէ սահիպի Ալլահա , հէր շէյտէն իւսթիւն տէրէճէտէ , իթաաթը ինսանլարա էմր էթտիլի իյին օնա գարչը իֆթիւրալը պիր հիւքիւմ վէրիլիլ օլուր , էյէր քի ճիսմանի հիւքիւմէթի շէքէմէզ , եախօտ հիւքիւմտարլարն հուգուգլարնա միւտաիլէլէ էթմէք էֆքեարընտա տըր ղանն օլունուրսա : Հաշա , հաթթա հիւքիւմէթի պէլէտիլէյէ շէրան ֆարգ օլունան շէյի օնա էտա էթմէք վաճիպէի զիմմէթտէն , վէ միւսթագիլ պօրճ օլտուղունու գանուն իթթիխաղ էտէր : Էյէր քի էմր էթմէք հուգուգու քէնտինէ պիղզաթ Ալլահտան իհսան օլտուղունու իտտաա էտէրսէ , պունտան հիւքիւմէթ խալլըճա պիր լիյադաթ քէսպ էտէր , վէ շէհրիլէրին իթաաթընը , հէօրմէթինի , հիւսնի նիլէթինի ճէլպ էթմէյէ աղիւ պիր իզթիտար արթար : Գաթի նաղար տաիմա սուլու աաայիլին տօսթու օլմայլըլա , քիսֆֆէի ինսանլարը քէնտի վալիտէճէ մահապէթինին թաթլըլըլա գուճաղայարագ , իթթիֆագը հասըլ էտէր : Մահգա ինսանլարն խայրընա տիգգաթլը օլտուղունտան , տայիմա առալէթի մէրհամէթ իլէ , թէնպիհաթը հագգանիլէթ իլէ , նամուսլարը ինսաֆըլա , թատիլ էթմէյի վէ հէր քիլինին հուգուգու իպթալ օլունմաղ , ումում նիլտմ վէ աաայիլին մահապաղաւընա տիգգաթ էթմէք , վէ սէֆիլէրին էղիլէթլէրինէ , խուսուսի վէ ումում շէֆագէթ ամէլլէրի իլէ եարտըմ էթմէք մուգատտէն պիր պօրճ օլտուղունու խաթըրա կէթիլմէքտէն աալա եօրուլմազ : Անճագ Սուրը Օգոստինոսուն շու սէօղիւնի գուլլանմագ իլին , « Օնլար էօյլէ ինանըրլար , եախօտ էօյլէ ինանտըրմագ իսթէրլէր քի , քրիսթիյանճա թալիմաթ , տէվլէթին ֆաիտէսի իլէ իմթիլաճ էթ

մէզ , չունքի տէվլէթի ֆազիլէթլէրին գազի թէմէլի իւզէրինէ տէյիլ , իլլա թագսիւրաթ .
լարըն զազէպսիզ գալմասը իւզէրինէ պինա էթմէք իսթէրլէր » : (Թուզթ 137 3 վօ-
լիւսիան , գլխ. Ե. Թիւ 20) : — Էյէր պու շէյլէրի հիւքիւմտարլար վէ ատի նաս էյի-
ճէ թանըմըջ օլտալար , էյէր քի քիլիսէյէ գալըն ճէնքլէշմէք իչին ֆարմասօնլարա պիր-
լէշէճէք Եէրտէ , ֆարմասօնլարըն հիւճիւմլէրինէ մուգալէսէթ էթմէք իչին քիլիսէյէ
պիրլէշէճէք օլտալար , ֆէննի սիյասիյէտէ մէհարէթլէրինի իսպաթ , վէ ումումին սէ-
լամէթինին մաթլուպունա մութապըզ հարէքէթ Էտէր իտիլէր :

Պու շէյին վագը օլա պիւմէսի իչին , պիզիմ պօրճուումուզ , պէօյլէ գուվլէթլի վէ
մագարաթը պէօյլէ քիւլլիյէթլի օլան պիր պէլայէ միւթէնասիպ մուալիճէ արամայա
մէշղուլ օլմագ տըր : Պիլիւրիզ պունուն շիֆասընա էն էյի վէ էն մէթին ումիտ , ֆարմա-
ոնլարըն նէ գատար զիյատէ գօրգարլարըսա , օ գատար տա զիյատէ խոսուումէթ էթ-
տիւլէրի պու Ալլահանի մէզհէպին գուվլէթի տիր , իմտի ումումի տիւշմէնէ գարըն
պունու պիւլիճուհ մուգալէմէթէ մէրքէզ իթթիլսաղ էթմէք իգթիզա տըր : Պու սէ-
պէպտէն էօթիւրիւ , սէլէֆլէրիմիզ փափալարըն , մասօն ֆըրգասըն ճահտլարընըն
վէ թէշէպպիւսաթլարընըն գուվլէթինի գըրմագ նիյէթիյէ իլան էթտիւլէրի սիճիլէրին
քեաֆէսինի , ինսանլարը պու ֆըրգայա տախիլ օլմագտան սագընտըրմագ , Եախօտ օն-
տան չըգմայա գարար վէրտիրմէք իչին թէպլիզ էթտիւլէրի իլամլարըն ճիւմլէսինի տէ ,
ալէլուումում վէ միւնֆէրիտէն թէքրարէն թաստիք էթմէք իսթէրիզ : Պու խոսոււստա
քրիսթիյանլարըն էյի իսթէքլէրինէ էմիլիէթ իլէ , էպէտի սէլամէթլէրի նամինէ օլարագ-
րէսիւլանի քիւրսիտէն իլան օլունան էվամիրին պիր հարֆընտան պիլէ մինպատա այըըլ-
մամայը քէնտիլէրէ մուգատտէս պիր վապիֆէի զիմմէթ ատտ էթմէլէրինի ըրճա վէ մաթ-
լուպ Էտէրիզ :

Միւհթէրէմ պիւրատէրլէր , սիզլէրին տախի ճահտընըզ պիզիմ ճահտըմըզա պիր-
լէշտիրմէնիզի , վէ մէզքիւր շիրքէթին տամարլարընտա ճէվէլան Էտէն , վէ օնու պիւս-
պիւթիւն թէսմիմ Էտէն զէհիրին սիրայէթինի տէֆ ու իզալէ էթմէյէ , օլանճա զայրէ-
թինիզի գուլլանմագլըզը մուսիրրանէ ըրճա Էտէրիզ : Սիզին հագգընըզա մէվլուի պահս
օլունան շէյ , Ալլահըն շէրէֆինէ , վէ գարտաշլարընըզըն սէլամէթինէ զայրէթ իթմէք
տիր : Պէօյլէ ազիմ պիր սէպէպ իչին ճէնքլէշտիլիմիզ հալտէ , ճէսարէթտէն վէ գուվ-
լէթտէն մահրում գալմասընըզ : Թէսատտիւֆ Էտէճէյինիզ միւշքիւլաթլարը վէ էնկէլ-
լէրի Եէնմէյէ , զիյատէ թէէսիլիլի օլան Եօլլար , սիզին ազլը վէ տիրայէթինիզէ մուհալ-
վէլ տիր : — Լաքին մատամ քի պիզիմ մէմուրիյէթիմիզտէն այըըլմագ օլան հիւքիւ-
մէթ , տահա էյի ատտ էթտիլիմիզ Եօլու սիզէ կէօսթէրմէյէ պիզի մէճպուր Էտէր , Ե-
նուն իչին սիզէ տէրիզ :

Էվլէլա , ֆարմասօնլուղուն քէնտինի կիզլէտիլի մասգէյի օնուն իւզիւնտէն սըյը-
րըն , վէ օնուն հիյէթի հալինի կէօսթէրին :

Սանիէն , մահզա պու մէսէլէյէ տայիր նութգլարընըզ , վէ հոփուական նամէլէրի-
նիզ իլէ ճէմասթընըզը թալիմ Էտին , ինսանլարը պաշտան չըգարմագ , վէ օնլարը քէն-
տի սըրալարընա ճէլպ էթմէք իչին , պու ֆըրգալարըն գուլլանտըզլարը հիյէլէրի , —
թալիմաթլարընըն ֆէնալըզընը , — ամէլլէրինին ըշղալէթինի , օնլարա թանըթտըրըն . Մն-
լարըն խաթըրընա կէթիւրին քի , սէլէֆլէրիմիզտէն չօգ տէֆա սատր օլան հիւքիւմ
գուվլէթիլէ , հիշ պիր գաթօլիք պու իսիմէ շայէսթէ գալմագ , վէ քէնտի խէլասըղը-

նրն լայրգործա դայրէթինի չէքմէք իստէտիյի հալտէ , հիշ պիր վէսիլէ իլէ ֆարմասօն .
լարն ֆըրդասընա մինպաթ տախիլ օլամազ : Իմտի հիշ պիր քիմնէ , օ սախթէ հիւս-
նի ախլագ կէօսթէրիչինտէն ալտանմասըն , Պաղը քիմնէլէր , ֆարմասօնլարն գանունի
ասասիյէսինտէ , մէղհէպին վէ ախլագըն ազիլլիյինէ լէսմէն մուլայիր պիր չէյ եօգ-
տուր տէյի ֆիլվագը ինանա պիլիլէր , Պու ճիւմէ իլէ մէղքիւր ֆըրդանըն ըուհի մէ-
սապէսինտէ օլան մէպտէյի ապիսի , իլմի էտէպտէն ճէհր օլունմուշ օլմայըլա , օնա
պիրլէչմէյէ , վէ հիշ պիր սուրէթտէ օնա եարտըմ էթմէյէ միւսատտէ օլունմազ :

Պատէհու սըգ սըգ թալիմաթլար վէ նասիհաթլար եարտըմըլա , ճէմաթա մէղ-
հէպ մալիմաթընը գաղանտըրմագ իգթիլա տըր , Պու նէթիճէ իչին մահալինէ մուվա-
ֆըգ կէրէք թահրիրէն , վէ կէրէք լիսանէն իրատ օլունան նութըլարտա , քրիսթիյան-
ճա ֆէյլէսօֆլուլուն ասասը օլան մուգատտէս մէպտէլէրին էնասիրլէրինի պէյան էթ-
մէյի գավիէն իխթար էտէրիզ , Պու սօն թալիյէմիզին պաշլըճա նէթիճէսի , ինսանլա-
րըն ագլէ տայիր խասթէյիքլէրինէ , խալիս իլիմ մուալիճէսիյլէ շիֆա վէրմէքտէն . վէ
օնլարը հէմ միւթէնէվի եանլըչըգլարա գարչը , հէմ տէ պէտ խույուն միւթատտիտ
թէչվիդէրինէ գարչը էսիրկէմէքտէն իպարէթ տիր . ալէլխուսուս էօյլէ պիր զէմանտէ
քի , թէէլիֆաթլարըն ֆահիշ սէրպէսթիյի , օնլարը օգուլմանըն տօյմազ իշթահըլլա պէս
պէրապէր տիր : Վագաա պու իչին իքմալի բէք վասի տիր , անճագ էյէր քի եկեղեցա-
կան կիրուհինի էյիճէ թէչքիլ էթմէյէ , վէ քիլիսէճէ թալիմ վէ թէրպիյէնին թէքմիլ-
լիյինտէ , վէ մուգատտէս քիթապլարըն մալուլմաթընտա օնլարը սագլամայա , հէր ղայրէ-
թի գուլլանըրսանըլ , հէր չէյտէն էվիլէ օնլարըն մուլմէնէթ վէ ըէֆագէթինի էտինիր-
սինիզ :

Պունունլա պէրապէր պէօյլէ կիւզէլ վէ ղայէթ մուհիւմ պիր մէսէլէ , հիւսնի ախ-
լագը վէ թալիմաթը՝ մէղհէպ վէ վաթան մուհապէթինէ պիրլէչտիրմիշ օլան աշխար-
հական կիրուհինին ագլանէ ֆէտաքեարլըղընը տա եարտըմընա չաղըրըր : Միւհթէրէմ
պիրատէրլէր , պու իքի թագըմըն գուվէթինի պիրլէչտիրին , վէ ինսանլարըն գաթօ-
լիք քիլիսէյի էյիճէ թանըմասը , վէ ճան ու կէօնիլտէն սէվմէսի իչին , էն սօն ղայրէ-
թինիղի սարֆ էտին : Չունքի պու մալուլմաթ վէ պու մուհապէթ գալպլէրտէ նէ գա-
տար ղիյատէ արթարուս , օ գատար ղիյատէ կիլիլի շիրքէթլէրտէն նէֆրէթ փէյտա օ-
լուպ , օնլարտան գաշմայա իսթիճալ օլունուր :

Նիզամաթընտա պաղը ագլանէ թատիլաթլար իճրա էթմիշ օլտուլումուզ , Սուրը
ֆրանչիսկոսուն իւչիւնճիւ թարիգի լէհինտէ պունտան ագտէմ էթտիյիմիզ թալիյէյի
թէէքիտ էթմէք իւզէրէ մահլա պու եէնի ֆըրսաթտան իսթիֆատէ էթմէք իսթէրիզ :
Պունու նէչը վէ թաստիգ էթմէյէ աղիմ պիր ղայրէթ իգթիլա տըր , Սնուն միւհիւսի
նասըլ քի թէէսսիս էթմիշ իսէ , շանտան , եանի ինսանլարըն Յիսուս Գրիստոսուն մու-
հապէթինէ , քիլիսէնին մուհապէթինէ , վէ քրիսթիյանճա ֆաղիլէթլէրին իճրասընա
ճէլպ էթմէքտէն իպարէթ տիր , Իմտի պու մէքրուհ ֆըրգալարըն սիրայէթինի մէն էթ-
մէք իչին , պէօյիւք խըղմէթլէր էտէ պիլիր : Պու աղիզ շիրքէթ կիւն պէ կիւն եէնի թէ-
գատտիւմէր էթսին : Օնտան մէմուլ օլունա պիլէն միւթատտիտ մէնֆաթլար մա-
պէյնինտէ , ախէրլէրէ ֆաիգ օլան պիր մէնֆաթ տա շուտուր քի , պու շիրքէթ սա-
հիհ սէրպէսթիյէթին , ուխուվէթին , վէ մուսավաթըն պիր մէքթէպի տիր , պու քէլի-
մէլէրի ֆարմասօնլարըն անլատըգլարը կիպի միւհասիպէթսիզ սուրէթտէ տէյիլ , իլլա

Յիսուս Գրիստոսուն ինսան ճինսինի զէնկինլէնսիրմէք իսթէտիյի , վէ Սուրբ Ֆրանչիսկոսուն իծրայա դօստուղու սուրէթտէ , իմտի պիղ պուրատա օ Ալահ էվլատլարընըն սէր , պէսթիյէթի իւղէրինէ սէօյլէրիլքի , օնուն նամընա , շէյթոն վէ քէմ ֆէյիլլէր թէսմիյէ զլունան նահագ էֆէնտիլէրէ իթաաթը տիրիլ էտէրիլ : Օ ուխուվլէթ իւղէրինէ սէօյլէրիլքի , պիղի ումումին եարատընըն , վէ ճէմի ինսանլարըն փէտէրի օլան Ալահա պիրլէշտիրիլ : Օ մուսավաթ իւղէրինէ սէօյլէրիլքի , առալէթ վէ մուհապէթ թէմէլլէրի իւղէրինէ միւսթէնի օլուպ , ինսանլարըն մապէյնինտէ պուլունան հէր ֆէրդի գալարըմաղլըլ թէլսայյուլ էթմէլ , իլլա հալլէրին տիւրլիւ տիւրլիւլիւնտէն , վէ էօմիւրիւն պօրճլարընտան , թաաճճիւպիւ պիր ահէնկ , վէ հիքմէթլի պիր նաղմաթ փէյտա էթմէքտէ մէշուր տուր , վէ պէլէտիյէճէ էօմիւրիւն մէնֆատթլարը վէ լիյագաթը պիթթապի օնտան իսթիֆատէ էտէրլէր :

Սալիսէն , աթալարըմըլըն ազլանէ պիր իհտասըրքի , միւրուրի զէման իլէ պիր վադըթտան պէրիւ մուվադգաթէն թաթիլ օլունմուշ տուր , պուլունտուղումուզ շու ասիրտէ օնա միւշապիհ պիր իհտասըն գալըպ վէ էօրնէկի օլա պիլիր : Մէզհէպին հիմայէթի ալթընտա , չալըմագլըլըն վէ չալըշանլարըն ախլաղլարընըն մէնֆաաթլարընը մուհաֆաղա էթմէյէ թային օլմուշ օլան շու ամէլլէր սընըֆընը (էսնաֆլըլը) տէմէք իսթէրիլքի : Էյէրքի պիր ուղուն թէճըրիւպէնին մէհէնք թաշը , պու չիրքէթլէրին ֆաիտէսինի էճատալարըմըզա թագաիր էթտիրմիշ իսէ , իհթիմալ տըրքի պիղիմ ասիրիմիլ , օնտան տահա ալիմ մէյլլէր չըգարսընլար : չունքի ֆըրգալարա գարշը մուվաֆֆագիյէթ իլէ ճէնքէլէմէք , վէ օնլարըն գուվլէթինի գըրմագ իչին փէքալա չարէլէր սունարլար : Եալընըլ էլլէրին էմէկի իլէ ոէֆալէթտէն գուրթուլա պիլէն , վէ քէնտի պէնղէրլէրինին շէֆագէթլի մուսվէնէթինէ զիյատէ լայըգ օլան քիշիլէր , քեաղիպլիք րէսիւլլէրինին թահրիքլէրինտէն վէ հիլլէրլէրինտէն ալտանմայա տա զիյատէ հէտէֆ տիրլէր : իմտի օնլարը քէօթիւ չիրքէթլէրէ տախիլ օլմագտան մէն էթմէք իչին , զիյատէ էյիլիք իլէ օնլարըն եարտըմընա եէթիշմէքաէն , վէ օնլարա նամուպու չիրքէթ գափուլարը աշմագ իպթիզա տըր Պինահէն ալէյհ էհալինին սէլամէթի իչին Եպիսկոպոսլարըն մուսվէնէթ վէ հիմայէթի ալթընտա , վագթի հային իհթիյաճընա մութապըգ օլան պու սընըֆլարըն թէէսսիս օլունտուղու կէօրմէքիլի զիյեատէսիլլէ արզիւլէրիլքի : Էքսէրի մահալլէլլէրտէ պու եօլտա չիրքէթլէր , քէզալիք հիմայէթի (փաթըօն) չիրքէթլէրին թէէսսիսի , ալ սէվինճիմիլի մուճիպ օլմամըշ տըր , չիւնքի հէր պիլլէրինին նէթիճէսի , էտնա վէ ֆագըր միւհթէրէմ ճէմաաթըն եարտըմընա եէթիշմէքաէն : օնլարըն այալ վէ էվլատլարընա համիյէթ վէ վէսայէթ հիմմէթինի թէէմին էթմէքտէն , օնլարը ախլաղը համիտէտէ , մէզհէպէ մալումաթլարտա : վէ իպատէթքեարլըգ աշգընտա սագլամագտան իպարէթ տիր : — Էօյլէ պիր չիրքէթի տախի սիւքիւթ իլէ կէշէմէյիլքի , նիշէ նիշէ թաաճճիւպիւ վէ իպլէթլի էօրնէքլէր կէօսթէրմիշ , վէ ումում նասըն իթիպարընա մաղհար օլմուշ տուր : Սուրբ Վիչէնցիոս ֆալլայիին իսմինի թաշըյան չիրքէթի տէմէք իսթէրիլքի : Մէզքիւր չիրքէթին իճրա էթտիյի տմէլլէր , վէ մագսէթլէրի օլան նէթիճէ , ճիւմլէյէ մալում տուր : Աղալարընըն միւսթագիլ ճահտու զայրէթի , շէֆագէթ վէ մէհհամէթտէն նաշի ֆագըրլարըն վէ սէֆիլլէրին եարտըմընա եէթիշմէք տիր , վէ պու շէյի հէմ աճայիպ պիր զէքեալլէթ , հէմ թաաճճիւպիւ թէէտուլալ իլէ եափարլար : Անճագ պու չիրքէթ իլլէտիյի էյիլի նէ գատար զիյատէ կիլլէրտէ : օ գատար տա քրիստիյան :

ճա չէֆագէթի դուռնամայա , վէ ինտանլարըն սէֆալէթինի թէսէլլի էթմէյէ միւսթաիտ տիր :

Բապլէն , արզուլէրիմիդին նէթիճէսինէ զիյատէ գօրայճա եթիշմէք իչին , միւ- շարէքէթին ումուտի օլան չօճուգլարը : սիդին սատագաթ վէ թէգայլիւտիւնիւզէ թէք- րարէն սիփարիշ էտէրիզ : — Զօպանլըգ թէգայլիւտիւնիւզիւն պէօյիւք հիսսէսինի օն- լարըն թէրպիյէսինէ հասար էտին : Պու պապտէ հէր նէ զայրէթ վէ պասիրէթ գուլլան . սանրզ տախի , օ չօճուգլարը , ֆըրգալարըն զէհիրլի նէֆէսինի ալըպ վէրմէք թէհի- քէսինտէ պուլունտուգլարը մէքթէպլէրտէն վէ խօճալարտան կէրի չէքմէյէ չօգ տէյիլ տիր : Բրիստոնէական վարգապետութիւն թէնպիհլէրի մապէյնինտէ պիր թէնպիհ վար տըր քի , աթալար , խօճալար , վէ եպիսկոպոսլարընտան թէշվիգ օլան ժողովրդապետ- լէր , օնուն իւզէրինէ զիյատէ ըսրար էթմէլի տիրլէր : Եանի էվլատլարընը , եախօտ շա- կիրտլէրինի . պու միւթթէհիմ շիրքէթլէրէ գարչը թա քիւչիւք չաղլարընտան սիւհ- լանարըմանըն , վէ շիրքէթ հէվատարլարընըն օ եօլուլա ինտանլարըն ճէլպ էթմէյէ չալըշ- տըգլարըն հիյլէքեար վէ միւթէնէվի հիւնէրլէրինէ ալտանմամալը օնլարա էօյրէթմէնին էլզէմիյէթինի տէմէք իսթէրիզ : Զօճուգլարը լայըգը վէճհ իլէ խորհուրդլարա եաղլաշմա- յա հազըրլամազ մէմուրիյէթինտէ պուլունտան քիշիլէր , օնլարըն հէր պիրինէ , աթալա- ընտան խապէրսիզ , եախօտ ժողովրդապետլէրի եա խոստովանահայրլարըն իլէ իսթի- շարէ էթմէքսիզ , հիշ պիր շիրքէթ տախիլ օլմամազ իւզէրէ նիյէթ գօտուրթտուրու- լար ըսա , ագլանէ հարէքէթ էթմիշ օլուրլար :

Գաթի նազար էյի պիլիւրիզ քի , պաղ սահիպի , եիւճէ կէօյլէրտէն պիլիւմ զայ- րէթլէրիմիզէ եարտըմ էթմէտիյի հալտէ , Բապլինին թարլասընտան զարարլը թօխում- լարըն սէօքմէյէ էթտիյիմիզ ալէսսէվիյէ զայրէթ քիւլիէն սէմէրէսիզ գալըր , պու սէպէպէ մէպնի , հալը հազըրըն իգթիզալարընա վէ թէհիքէնին աղըրլըղընա կէօ- րէ , զիյատէ աշղ . վէ միւքէրլէր ըիճալար ըլա , օնուն եարտըմ վէ իմտատընը տիլէմէք իգթիզա տըր : Ֆարմասօն ֆըրգաաը մուվաֆիքէթի սապըգաաընա մաղրուրէն , պի բէրլա պաշ գալտըրլըպ , քէէննի քիւսթախլըղընա հիշ պիր էօյիւ թանըմազ կիպի կէօրիւնիւր , վէ ճինայէթքեար պիր իթթիֆազ , վէ կիզլի մագսէտլէր պէնտիյիլէ պի- րի պիրինէ պաղլանմըշ օլարազ , էհիլ ֆըրգալար պիրի պիրինէ արգա օլուրլար , վէ քէմ- լիք իլլէմէյէ ճէսարէթ էթմէք իչին եէքտիկէրինի թահրիք էտէրլէր :

Պէօյլէ զարպլը պիր հիւճիւմէ գարչը , գուվլէթլի պիր միւտաֆաա լազըմ տըր : Իմտի էյի քիշիլէր տախի պիրլէշիպ , պիր ճէսիմ տուա վէ զայրէթ իթթիհատը թէշքիլ էթմէլի տիրլէր : Պինաէն ալէյհ օնլար քէնտի մապէյնլէրինտէ պիր եիւրէք պիր ֆիքիւր օլարադ պիրլիյէ կէլմէլի տիրլէր քի , էհիլ ֆըրգալարըն հիւճիւմէրինէ գարչը եէնիւմէզ պիր հիյէթ քէսպ էթսինլէր : Պունտան մատա նիյազմէնտ էլլէրլինի կէօյէ գալտըրարազ , միւտաֆիմ ահուգարլար ըլա , քրիսթիյանլըղըն ոաատէթ վէ թէգատտիւմիւնի , քիլիսէ- նին էլզէմ օլան սէրպէսթիյէթինէ ասուտէկի մալիք օլմասընը . եանըլմըշլարըն էյիյէ տէօնմէսինի , կէրչէքլիյին եանլըշըգ , ֆազիլէթին պէտիսույ իւզէրինէ զալէպէսինի գա- ղանմայա ճահտ էթսինլէր :

Ալլահ վալիտէսի պիքիւր Մարիամա ըէճա էտէրիմքի , պիզէ եարարմճը վէ չէֆաաթճը օլտուն : Օքի համիլէ օլտուղու իլք սանիյէտէն չէյթանը մաղլուպ էթմիշ տիր . օնուն (չէյ- թանըն) ասիյան ըուհինի , գաթը խայինիլիյին վէ հիլէքեարլըղըն պէօյլէ աշիքեար սու .

ընթացէ մապէնիմիզտէ օյանտըրան մէրտուտ ֆըրգալարա գարշը գուլվէթինի կէօսթէր-
սին : — Սէմավի ասքերլէրին սերասքերի , վէ առի մէլէքլէրի ճէհէնէմէ փէրս էտէն
Սուրբ Միքայէլի , պատէհու զայէթ ազիզ Պիքերին կիւյէյիսի , վէ Գաթօլիք քիլիսէնին
սէմավի հիմայէթճիսի վէ գայըրըճըսը Սուրբ Յովսէփի , գաթօլիք տինինին եօրուլմազ
ղէրլալէրի վէ եէնիլմէզ փէհիվանլարը Սուրբ Պետրոս վէ Սուրբ Պօղոս իքի պէշիւք
առաքեալլարը հարաւըմըզա չաղըրալըմ : Օնլարըն հիմայէթի վէ ճիւմէ տինտարլարըն
տուվայա տէվամլարը սայէսինտէ , պէօլէ ազիմ պիր թէհլիքէյէ չիքեար օլմագ : Թէհլի-
քէսինտէ պուլունան ինսան ճինսինէ , Ալլահըն վազթը հալէ մինասիպ վէ թէրահիւմիւ-
պիր եարտըմ կէօստէրմէյէ թէնէզղիւլ էտէճէյինէ էմինիզ :

Իմտի սէմավի վէշքիշլէրին փէյի , վէ պիզիմ խայրխահլըղըմըզըն իսպաթը մագա-
մընտա , գալպիմիզին տէրունինտէն ըէսիւլանի թէպէրիւքեաթըմըզը սիզէ կէօնտէրիւիզ ,
սիզէ եա՝ միւհթէրէմ պիրատէրլէր , եկեղեցական կիրուհինէ , վէ թէգայիւսիւնիւղէ
մուհալվէլ ճէմաաթլարա :

Վերիլոի , րօմատա , Սուրբ Պետրոս գուրպիցտէ , 20 Ապրիլ 1884 , փափալըղըմըզըն եէ
տիցճի սէնէսիցտէ :

ՕՆ ԻԻԶԻՆՃԻԻ ԼԷՈՆ ՓԱՓԱ.

Իշպու թէրճիւմէնին Կաթողիկոսարընըմըզտա մահֆուզ օլան լաթինճէ տայընա
մութապըզ օլտուղընը թաստիզ էտէրիզ :

ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՊԵՏՐՈՍ Ժ.
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ-ՊԱՏՐԻԱՐԷ ԿԻԼԻԿԻՈՑ

Ասիթանէ . Պէյօղլու 20 յուլիս 1884

Վ Ճ Ի Ռ

Որ քան զօր աշխարհիս ամեն կողմէն Նպիսկոպոսաց եւ հաւատացիւոց կողմանէ լաղնաթիւ խնդրագիրներ եւ աղերսագիրներ կը հասնին առ Արքազան Տէրն մեր Պիոս Քահանայապետ Թ. որոնցմով կը խնդրեն որ՝ Յիսուսի Քրիստոսի Քիչին Ամենասուրբ Սրտին ջերմանդութիւնը արծարծելու եւ տածելու նպատակաւ, բոլոր տիեզերքը նոյն Ամենասուրբ Սրտին նուիրելու բարեհաճի։ Արդ նորին Մրցութիւնն իրաց կարեւորութիւնը առաջի Աստուծոյ քաջ զիտելով, այսպիսի ջերմանդն իղձը կերպով մը լրացնելու համար՝ հետեւեալ աղօթքը հաւանելով, կ'առաջարկէ որպէս զի որ եւ իցէ լեզուաւ միայն թէ հաւատարմութեամբ թարգմանուած ըլլայ, Յիսուսի Սուրբ Սրտին իրենք զիրենք նուիրել ուզողներն ընեն։

Այսպէս՝ այս նուիրական ընդհանուր ձեւով Յիսուսի Աստուածային Սրտին զիրենք նուիրող հաւատացեալք Սուրբ Նկեղեցւոյ միութիւնը առաւել յայտնի կը հաստատեն, եւ նոյն Սրտին մէջ կը գտնեն թէ՛ հոգին պաշարող վռանդներուն դէմ խիստ ապահով ապաստանարան, թէ՛ Քրիստոսի Նկեղեցին 'ի ներկայիս չարչարող տառապանաց մէջ համբերութիւն, եւ միանգամայն որ եւ իցէ նեղութեանց մէջ ամենահաստատ յոյս եւ սիրտանք։

Աւստի Արքազան Տէրն կ'ամեցաւ որ Սրբոց Ծիսից ժողովոյն առաջիկայ վճռովն իւր միտքն Տեղեաց ամեն վիճակաւորներուն յայտնի ըլլայ, եւ վերոյիշեալ աղօթքին ձեւն անոնց խրկուի, որպէս զի փութան զայն հրատարակելու՝ եթէ այսպէս 'ի Տէր պատշաճ դատին եւ իրենց հաւատացեալ ոչխարներուն բարեաց կարեւոր սեպն, եւ յորդորեն հաւատացեալները որ նոյն աղօթքը ամենքն միատեղ եւ կամ առանձինն այս տարւոյս Ցունիս ամսոյն 16 ին (ըստ նոր տոմարի) կատարեն, յորում

նոյն ինքն Փրկչէն Երանելի Մարդարիտէ Մարիամ Ալագօգին իւր Սրտին ջերմեռանդութիւնը տարածելու համար եղած յայտնութեան երկրորդ դարագարձը կը կատարուի : Վերոյիշեալ օրուան մէջ նոյն աղօթքը ընող ամեն հաւատացելոց Սրբազան Գահանայապետն լիակատար ներողութիւն կը շնորհէ . որն որ ըստ սովորական կերպի Եկեղեցւոյ կրնայ մերձեցուիլ նաեւ Քաւարանի Հոգւոց, միայն թէ ճշմարիտ ապաշխարութեամբ խոստովանելով եւ Սուրբ Հաղորդութեամբ կազդուրուելով՝ Եկեղեցւոյ մը կամ հրապարակական Մատրան մը աչիւնութիւն ընեն , եւ հոն պահ մը ջերմ եռանդեամբ Սրբազան Գահանայապետին դիտաւորութեանը աղօթեն : Ոչինչ ընդդիմացեալ որոց եւ իցէ հակառակաց : Ի 22 Ապրիլի 1875 :

(Տեղի Կնքոյ)

Կ. Եւթիկոպոս Ռաւեայ եւ Վելիտրեայ
Կարդ. Բաթրեցի Ս. Ծ. Ժ. Գահերեց.

Առ. Բալի. Ս. Ծ. Ժ. Քարտուղար :

ՆԵՐԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՒԻՐՄԱՆ ՍՐԲՈՅ ՍՐՏԻՆ ՅԻՍՈՒՄԻ

ՀԱՒԱՆԵԱԼ ԾԻՍԻՑ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎՈՅՆ ՎՃՌՈՎՆ

ՈՐ Ի 22 ԱՊՐԻԼԻ 1875.

Ո՛վ Յիսուս՝ իմ Փրկիչս եւ իմ Աստուածս , թէպէտ Դու մեծ ծապէս կը սիրես զմարդիկ , զորոնք փրկելու համար բոլոր Քու անգին արիւնք թափեցիր , այսու ամենայնիւ անոնք զքեզ փոխադարձաբար այնչափ քիչ կը սիրեն , մանաւանդ այնչափ առնոցմէ քը վշտանաս եւ կ'անարգուիս , զխաւորաբար հայհոյու թեամբ եւ տօն օրերուն սուրբ չպահուելովը : Երանի՛ թէ պըզ-

տիկ փոխարէն մը կարենայի ընել Գու Սրտիդ, երանի՜ թէ մարդ-
կան մեծագոյն մասէն կրած ապերախտութեան եւ անշնորհա-
կալութեան փոխադարձ հատուցում ընել կարենայի, Կ'ուզէի
որ կարենամ ցուցնել թէ՛ որչափ ամեն մարդկան առջեւ այս
Խրկրպագելի եւ ամենասիրելի Սիրտը նորէն պիտի եւ պատ-
ուել, եւ Գու փառքդ աւելի եւս աճեցնել կը փափաքիմ, Կ'ու-
զէի անկէջ մեղաւորաց դարձը ընդունել, եւ ուրիշ շատերն ալ
խրինց անտարբերութենէն արթնցնել, որոնք՝ թէպէտ Գու Ե-
կեղեցւոյդ վերաբերելու բախտն ունին, բայց Գու փառադ
եւ Գու Հարդ եղող Եկեղեցւոյն օգուտներուն նախանձախն-
դիր չեն, Կ'ուզէի նաեւ անկէ ընդունիլ որ՝ դառնան այն ուղ-
ղափառը նաեւ, որոնք թէպէտեւ գթութեան բազմաթիւ ար-
տաքին գործերով ուղղափառ ըլլալին ցուցնել զանց չեն ընել,
ասկայն իրենց կարծեաց խիտ հետամուտ ըլլալով՝ Սուրբ Աթո-
սոյն որոշողութեանց հպատակիլ չեն ուզեր, կամ այնպիսի
զգացմունք կը տածեն, որոնք իւր վարդապետութեան համա-
ձայն չեն, դառնան այնպիսիք եւ յուզողութիւն զան, համոզ-
ուելով թէ ով որ ամեն բանի մէջ Եկեղեցւոյ չլսեր, չլսեր Աս-
տուծոյ՝ որ Անոր հետ է, Սրդ այս ամենատուրը նպատակները
ստանալու համար, եւ Գու այս Անտառ Հարսիդ յաղթութիւնը
ու մշտատեւ խաղաղութիւնը, երկրիս վրայ Գու Փոխանորդիդ
անգործութիւնը ու յաջողութիւնը եւ Անոր սուրբ դիտաւորու-
թեանց կատարուիլը տեսնալու համար, եւ միանգամայն որպէս
զի բոլոր Գղերն աւելի եւս սուրբ ըլլայ եւ Քեզի հաճոյ, եւ
ուրիշ այնչափ նպատակներու համար ալ՝ դորոնք Դուն, ով իմ
Քիսուսս, Գու Աստուածային կամացդ համեմատ կը ճանչնաս,
եւ որոնք որ եւ փցէ կերպով մեղաւորաց դարձին եւ արդարոյ
սրբութեան օգտակար ըլլան, որպէս զի օր մը ամենքնիս մեր
հոգւոց փրկութիւնը անկէ ընդունինք, եւ վերջապէս որովհե-
տեւ գիտեմ, ով իմ Քիսուսս, որ Գու ամենաքաղցր Սրտիդ հա-
ճոյական բան մը կ'ընեմ, Գու ոտքերուդ առջեւ խնայելով Ամե-
նասուրբ Մարեմայ եւ բովանդակ երկնային զօրաց առջեւ՝ ար-
դարութեան եւ երախտագիտութեան պարտուց համեմատ հան-

դիտապէս կը դառնան թէ բոլորովին եւ մի միայն Գեղի կը վերաբերին, ում Փրկիչ իմ Յիսուս Քրիստոս, միակ աղբիւր ամենայն բարեաց, հոգւով եւ մարմնով, եւ Մայրազոյն Քահանայապետին դիտաւորութեան զիս միացնելով՝ զիս եւ բոլոր իմ բաներս այս Ամենասուրբ Սրտին կը նուիրեմ, զոր միայն սիրել եւ որուն միայն ծառայել կ'ուզեմ բոլոր հոգւովս, բոլոր սրտովս, բոլոր զօրութիւնովս, Քու կամքդ իմս ընելով, եւ բոլոր իմ փափաքներս քու կիներուդ միացնելով:

Վերջապէս 'ի հրապարակական նշան իմ այս նուիրմանս՝ հանդիսապէս Գեղի կը յայտնեմ, ում իմ Աստուածս, թէ նոյն Սուրբ Սրտին պատուոյն համար՝ Սուրբ Եկեղեցւոյն կանոններուն համեմատ, պատուիրեալ տօն օրերը ասկէջ վերջ պիտոր պահեմ եւ ուրիշներու ալ պահել տալու պիտոր ջանամ, որոնց վրայ որ ազգեցութիւն կամ իշխանութիւն մը կրնամ ունենալ:

Արդ՝ Քու շնորհացդ ինծի ազգած այս ամէն սուրբ փափաքներն ու դիտաւորութիւնները Քու գեղեցիկ Սրտիդ մէջ հաւաքելով, վստահ եմ որ Անոր փախարէն մը կրնամ տալ այնչափ նախատանաց, զորոնք մարդկան ապերախտ որդիներէ կ'ընդունի, եւ իմ հոգւոյս եւ բոլոր իմ եղբարդս հոգւոց համար՝ իմ եւ հասարակաց երջանկութիւնս կրնամ գտնալ յայսմ եւ 'ի հանդերձեալ կեանս. Ամէն:

Առաջիկայ գաղափարս յար ե նման է բնագրոյն որ գտանի ի Դիւանի Ժողովոյ Սրբոց Ծիսից, Յորոց ի հաւատս եմ. Ի նոյն Դիւանէ յայսմ աւուր 26 Ապրիլէ 1875:

Փոխանակ Յ. Հ. Տ. Սու. Բալլի Քարտ.

Յովսէփ Զեքքովին. Տեղակալ:

ՍԻՃԻԼ

Գուրթարըճըճըճ Յիսուս Քրիստոսուն զայէթ ազիզ եիւրէ-
յինին իպատէթինի արթըրմագ վէ նէչր էթմէք իչին, պիւթիւն
տիւնեայր օ զայէթ ազիզ եիւրէյէ սունմայա բազի օլսուն տէյի:
Տօգուզունճու Պիոս Սրբազան փափա էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրի-
նէ, տիւնեանըն հէր ճիւէթինտէ պուլունան եպիսկոպոսլար վէ
տինտարլար թարաֆընտան կիւն պէ կիւն միւթէաստիտ ըիճա-
նամէլէր վէ արզուհալլէր վիւրուտ էթմէքտէ օլտուզունտան,
միւշարիլէյճ Սրբազան էֆէնտիմիզ տախի մատոէնին էհէմմիյէ-
թինի Ալլահըն հուզուրունտա էյիճէ միւթալի օլմայըլա, պէօլէ
պիր իպատէթքեար արզիւլիւ պիր եօլ ուլա խօշնուտ էթմէք
էմէլիլէ, շու իլէրիտէքի սուալը թահսին, վէ քէնտիլէրի Յի-
սուսուն ազիզ եիւրէյինէ սունմագ իսթէյէնլէրին, հէր հանկը
լիպանտա օլուրսա օլսուն սէօլէմէլէրինի թէքլիֆ էթմիշ տիր.
եալլընըք թի այնէն թէրճիւմէ օլմուշ օլսուն:

Պէօլէճէ Յիսուսուն Ալլահանի եիւրէյինէ քէնտիլէրինի սու-
նան տինտարլար, պու ալէսսէվիլիէ տուանըն թարգըլա, սուրբ
Քիլիսէնին պիրլիյինի տահա զիյատէ թաստիպ էտէրլէր. վէ օ
եիւրէքտէ՝ կէրէք ճանը մուհասէրէ էտէն թէ՛լիքէլէրէ գարշը,
զիյատէ էմին պիր բէնահ, վէ կէրէք էլան Քրիստոսուն Քիլի-
սէսինի խրբալայան մէշագգաթլար արասընտա սապըր, վէ
կէրէք հէր տիւրլիւ սըզլէթլէր իչինտէ զայէթ գավի պիր ու-
միտ պուլուրլար:

Իմտի Սրբազան էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրի, սուրբ Ծէսլէր
մէճլիսինին իշպու սիճիլիլիէ, քէնտի էֆքեարընըն հէր մահալին
եպիսկոպոսլարընա պէյան օլունմասընը, վէ մէզրիւր տուա
թէսվիտինին օնլարա կէօնտիլիլիսինի միւրատ էթմիշ տիր թի,
րասպիտէ միւնասիպ կէօրտիւքլէրի, վէ քէնտի տինտար ճէ-
մաթլարընըն խայընա իգթիպա սայտըզլարը հալտէ, օնուն
իլան օլունմասընա զայրէթ էթսինլէր, վէ մէզքիւր տուալը
Քէմիյէթ իլէ հախօտ քէնտի պաշլարընա, պու սէնէնին յունիւ

այնքն 4/16 արևուտ սէօյլէսինլէր քի , օ կիւն գուրթարընը-
զըն քէնտի եիւրէյինին իպատէթինի իլան էթմէքլիփ մութլու-
լու Մարգարտէ Մարիամ Ալազօգէյէ պիղզաթ պէյան էթմէ-
սինի իքինճի եիւզ սէնէ տէվրինին իճրա օլանաղը կիւն տիւր :
Պէ սէվմի մէզպուրտէ մէզքիւր ատալը էտէն ճէմի տինտար-
լարա , Սրբազան Քահանայապետ հազրէթլէրի , սահիհ թէօփպէ
իլէ խոստովանանք օլուպ , վէ սուրբ հաղորդութիւն ուլա գուվ-
վթ պուլուպ , վէ պիր քիլիսէյէ , եախօտ պիր հրապարակա-
կան մատուռա գիյարէթ էտէրէք , օրատա միւշարիլէյհ Մըթա-
զան Փաթա հալլէթլէրինին նիլէթինէ պիր միւտտէթ տուա էթ-
տիքլէրի հալտէ , լիակատար ներողութիւն ինքան էթմիշ տիր :
Վէ պու ներողութիւն քիլիսէյին պտէթի իւղէրէ քաւարան
ճանլարրնա տա մէնպուպ օլունապիլիւր : Վէ իշպու սիճիլին
հիւքմիւնէ հիշ պիր մուխալիֆէթ մանփ օլամայա : 10/22 Ապ-
րիլ 1875 :

(Միւր սէրի)

Ոստիա, վէ Վէլարիա եպիսկոպոսու. վէ
Սուրբ Ծէսէր մէքլիսինին բէյիսի գարտինալ Բաթրէքի,
Սուրբ Ծէսէր մէքլիսինին սըր քեաթիսի Սու. Բալլի.

ԵՒՍԼԵԻՆ ՄՈՒԴԱՏՏԷՍ ՄԵՃԼԻՍԻՆԵՆ 10/22 ԱՊՐԻԼ 1875

ԹԱՐԻԽԼԻ ՍԻՃԻԼԻՑԼԵ ԹԱՀՄԻՆ ՕԼՈՒՆԾՈՒՇ ՕԼԱՆ

ՅԻՍՈՒՍԻՆ ԱԶԻՁ ԵԻԻՐԵՅԻՆԵ ՔԵՆՏԻՆԻ ՍՈՒՆՄԱԳ ԱՄԵԼԻ

Եւ գուրթարընմ վէ Սլլաճըմ Քիսուա , վազաա սէն ին-
տանլարը սէվէր , վէ օնլարը գուրթարմադ իչին բահարդ գա-
նընը քեաթիլէն տէօքմիւշ իսէն տէ , պու ճիւմիէ պիլմուգապէ-
լէ օնլար սէնի օ գատար աղ սէվէրլէր . հաթտա պաշլըճա քիւֆ-
իլէ վէ բազար եօթու կիւնլէրինի բազ սազլամամայըլա ու-
լար սէնի օ գատար ինճիտրլէր վէ խօղարլար . Պ՛հ , քէչքի
թէնին եիւրէյինէ պիր քիւչիւք մուգապէլէ էտէպիլէյտիմ . քէլ-

քի ինսանլարըն էքսերիսինտէն կէօրտիւլիւն նանքեօրլուդա վէ
 էյլիքպիլմէզլիյէ մուգապէլէթէն պիր թարգիյէ էտէպիլաէ-
 յիտիմ: Պու սէճտէյէ լայրգ, վէ դայէթ սէվիմլի եիւրէյի, թէք-
 րար սէվմէյի վէ իլէթլէմէյի, վէ սէնին ինթիշտիլնը արթըր-
 մայը նէ գատար զլյատէ արգիւլէր օլտուղումու ճէմի ին-
 սանլար հուզուրդանտա կէօսթէրմէք խթէր իտիմ: Աիւնահ-
 քեարլարա օ եիւրէքտէն թէօվպէ գազանմագ, վէ սէնին Գիւ-
 լիսէնէ միւթատլիք օլմագ իգպալինէ մալիք օլմուշ իքէն,
 սէնին իսթիշամընա, վէ սէնին արուսէն օլան քիլիսէնին ֆա-
 յիտէլէրինէ դայրէթքէշ օլմայան բէք չօգ քիշիլէրի, քէնտի
 պիգայտ հալլէրինտէն օյանտըրմագ իսթէրիտի: Հա քէզա քէք
 չօգ խարըճի մէրամէթ ամէլլէրլլէ քէնտի գաթ օլիքլիքլէրլի
 կէօթէրմէյի իմալ իթմէզլէր իտէ տէ, քէնտի էֆքեարլարըն-
 տա մուաննիտ օլտուգլարընտան, Գիւրսիլ Շէրիֆին գարարլա-
 րընա պաշ էյմէք իսթէմէյէն, եախօտ օնուէն թաքիմաթընտան
 այրը էֆքեարա զահիպ օլան գաթ օլիքլէրին տալի, քիմ քի
 հէր խուսուստա քիլիսէյի տիյէմէզսէ, օնուէն պիլէսինճէ օլան
 Ալլահը տա տիյնլմէզ օլտուղումա իսքեաթ օլարագ, տէօնմէ-
 լէրինի օ եիւրէքտէն գազանմագ իսթէր իտիմ: Իմտի պու դա-
 յէթ ազիզ մագսէտլէրի գազանմագ, վէ սէնին պու լէքէսիզ
 արուսէնին ֆիւթահաթընը վէ գատիմի առայիշլինի, վէ եէր
 եիւղիւնտէ սէնին վէքիլինին բահաթլլըլընը վէ իգպալինի, վէ
 մուգատտէք նիլէթլէրինին իճրա օլմասընը կէօրմէք իշին, վէ
 պոռնուշա պէրապէր ճէմի Եկեղեցական կիւրուհիլն աահա
 զլյատէ ազիլ վէ սանա մագպուլ օլմասը, ես Յիսուսոււ, պիր
 կիւն հէրիմիլտէ ճանլարըն սէլամէթինի օ եիւրէքտէն գազան-
 մագ իւղէրէ, սէնին Ալլահանի բատէթինէ մութապըգ թա-
 նըտըղըն, վէ հէր նէ վէճի իլէ օլուրսա օլտուն կիւնահքեարլա-
 րըն թէօվպէյէ կէլմէսինէ, վէ սալիլէրին աուրբլուղումա ֆա-
 խտէլի օլան ախէր նիչէ նիչէ մագսէտլէր իշին, վէ նիհայէթ ես
 Յիսուսոււ, սէնին դայէթ թաթլը եիւրէյինէ մագպուլ պիր չէյ
 էթմիշ օլաճաղըմը պիլտիյիմ իշին, սէնին այագլարընա տիւշէ-
 րէք, դայէթ ազիզ պիքիր Մարիամըն, վէ ճէմի կէօլիւ աա-

քէրէրին հուզութեամբ, հագգանիցեթ վէ էյլիքէինսպիղ պօրս
 ճու իւզէրինէ, թէքմիլէն վէ հալընըզ սանա միւթալիգ օլտու-
 դումու ալէնէն թագտիր իտէրիմ, հա ճանճա վէ թէնճէ հէր էյ-
 լիյիլինս պիր թանէճիք փունարը օլան գուրթարընըմ Յիսուս
 Քրիստոս, վէ Սրբաշան Քահանայապետին նիյէթինէ քէնտիմի
 պիրլէտիրէրէք, քէնտիմի վէ հէր շէյիլի պու զայէթ ալիղ
 եիւրէյէ տունարըմ, վէ պիւթիւն ճանըմըլա, պիւթիւն եիւրէ-
 յիմ իլէ, վէ պիւթիւն գուվլէթիմ իլէ, վէ սէնին մուրասընը
 քէնտիմին էտէրէք, վէ ճէմի արդիւլէրիմի սէնին արդիւլէրինէ
 պիրլէտիրէրէք, հալընըզ օ եիւրէյի սէվմէք, վէ հալընըզ օնա
 խըղմէթ էթմէք իսթիւրիմ:

Նիհայէթ պէնիմ պու քէնտիմի տանա սունմագըղըմա աշի-
 քեար պիր նիշան օլմագ իւզէրէ, հա Ալլահըմ, րէսմէն սանա
 պէյան էտէրիմ քի, օ աղիղ եիւրէյէ իքրամէն, սուրբ Քրիստէնին
 դանունըարը մուճիպինճէ, պունտան պէօյլէ, թէնպիս սլունմուշ
 բաշար եօրթու կիւնլէրինի քէնտիմտէ թութաճաղըմ, վէ թէէ-
 սիրիմ վէ հիւքմիւմ ալթընտա պուլունանըարա թութուրմայա
 տա չալըշաճաղըմ:

Իմսի սէնին լութֆունուն պանա իլհամ իթտիյի ճէմի պու
 աղիղ արդիւլէրի վէ նիյէթլէրի սէնին կիւղէլ եիւրէյինին իչինէ
 թօբլայարաղ, նանքէօր ինսան էվլատարընտան կէօրսիյիլէն
 պունճա սիթէմլէրէ մուգապէլէ, օ եիւրէյէ պիր թարդիյէ վէրիւշ
 օլաճաղըմա, վէ պէնիմ ճանըմ, վէ դարտաշլարըմին ճանըրը
 իչին, պու էօմիւրտէ վէ ալսրէթտէ, քէնտիմին վէ ճիւմլէնին
 մութլուլուղունու պուլապիլէճէյիմէ էմրնիմ, ամին:

Պու էօրնէք սուրբ Մէպէր մէճլիսինին տէֆթէրիսանէսինտէ մէվնուտ
 օլան ապընա մութաղըգ տըր, վէ պունուն թաստիդի իլին . . . Մէգըիւր
 տէֆթէրիսանէտէն, պու կիւն 44/26: ապրիլ. 1875:

Մըրքէաթիպ Բ. Հ. Տ. Սու. Բալլինին եերինէ:

Վէքիլ Յովսէփ Չիքքօլինի:

